

Evaluatie Programma Nieuwe Kansen

Amsterdam, 23 december 2002

E.M. Klooster
N. Hillhorst

DSP - groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Beschrijving doelstellingen, organisatie en aanpak	5
2.1	De voorgeschiedenis	5
2.2	Doelstellingen, doelgroep en bereik	6
2.3	Nieuwe Kansen: het organisatiemodel	7
2.4	De individuele aanpak	7
2.5	De groepsaanpak	10
2.6	Aanvullende maatregelen	11
3	Evaluatie opzet Nieuwe Kansen	13
3.1	Aansturing Programma Nieuwe Kansen	13
3.2	Rapportage en financiën	15
4	Evaluatie groepsaanpak	17
4.1	Algemeen	17
4.2	Werkgroepen Jongeren Op Straat (JOS)	18
4.3	Ambulant kinder- en jongerenwerk	19
4.4	Resultaten en bereik groepsaanpak	20
4.5	Gegevens politie	21
5	Evaluatie individuele aanpak	24
5.1	Algemeen	24
5.2	Evaluatie netwerken	24
5.3	Evaluatie Begeleiding vanuit de wijk	26
6	Evaluatie aanvullende maatregelen	31
6.1	Algemeen	31
6.2	Welzijn/politie: contacten met en ouders en Marokkaanse zelforganisaties	31
6.3	Activiteiten van Marokkaanse buurtbewoners	32
6.4	Sport- en spelmogelijkheden	35
7	Conclusies en aanbevelingen	37
7.1	Doelstellingen	37
7.2	Conclusies m.b.t doelstellingen	37
7.3	Conclusies m.b.t. programmaonderdelen	38
7.4	Aanbevelingen m.b.t de organisatie	41
7.5	Aanbevelingen m.b.t de aanpak	42
7.6	Aanbevelingen m.b.t communicatie	44
	Bijlagen	
Bijlage 1	Bronnen	48
Bijlage 2	De groepsaanpak	49
Bijlage 3	Begeleiding vanuit de wijk	51
Bijlage 4	Begeleiding in de wijk per leefgebied	53
Bijlage 5	Uittreksel startdocument 1999	54

1 Inleiding

Het programma Nieuwe Kansen is een gezamenlijk product van instellingen die in Zuidwest bemoeienis hebben met de jonge bewoners van de wijk. In 1999 hebben wijkbureau, politie en de Stichting Welzijn Utrecht Zuid-West de handen ineen geslagen om de toekomstperspectieven van jongeren te verbeteren. Het doel van Nieuwe Kansen is en was het verbeteren van de sociale structuur in de wijk en jongeren kansen bieden om op een positieve manier deel te nemen aan de maatschappij.

Het programma Nieuwe Kansen is opgebouwd uit verschillende onderdelen: een individuele aanpak, een groepsgerichte aanpak en aanvullende activiteiten. De *individuele aanpak* bestaat uit structureel overleg tussen instellingen die bij jeugdigen betrokken zijn in verschillende netwerken (o.a. netwerk 12-, netwerk 12+, arbeidsnetwerk en justitieel netwerk). In de netwerken worden individuele jeugdigen met probleemgedrag besproken en trajecten afgestemd. De jeugdigen kunnen ondermeer worden verwezen naar laagdrempelige individuele begeleiding- en hulpverleningstrajecten in de wijk (begeleiding vanuit de wijk). Deze trajecten vormen het tweede onderdeel van de individuele aanpak van Nieuwe Kansen.

De *groepsaanpak*: is gericht op het verminderen van overlast veroorzaakt door jongerengroepen op straat (Kanaleneiland en Rivieren/Dichterswijk). In dat kader is een tweetal overleggen Jongeren op Straat gestart. Verder bieden (ambulant) kinder- en jongerenwerk een activiteitsaanbod dat mede afgestemd is op de signalen over overlast uit JOS-overleggen.

Een *aanvullend aanbod*: bestaande uit verschillende maatregelen waaronder schoolgericht maatschappelijk werk, het betrekken van ouders, recreatieve en educatieve activiteiten en de koppeling met het Platform Marokkaanse Zelforganisaties.

Het programma Nieuwe Kansen heeft een experimentele status tot eind 2002. Om te kunnen beslissen of en in welke vorm het programma het beste gecontinueerd kan worden, is het programma op hoofdlijnen geëvalueerd. Het onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep heeft de evaluatie – in opdracht van het wijkbureau Zuidwest – uitgevoerd. Deze rapportage bevat een beschrijving van de belangrijkste resultaten van de evaluatie. De rapportage wordt afgesloten met een hoofdstuk waarin aandacht uitgaat naar de toekomst.

Verantwoording onderzoekopzet

Het wijkbureau heeft aan DSP-groep gevraagd om de volgende doelstelling te hanteren bij de evaluatie:

Doelstelling

- 1 Evaluatie van het wijkprogramma Nieuwe Kansen op inhoudelijk niveau (aanpak), proces (samenwerking en samenhang) en behaalde effecten.
- 2 Formuleren van aanbevelingen voor de toekomst.

Het wijkbureau Zuidwest en DSP-groep zijn overeengekomen om het programma Nieuwe Kansen op hoofdlijnen te evalueren en reeds bestaande rapportages en nota's over Nieuwe Kansen te integreren in de evaluatie.

Achterliggende reden voor deze keuze is het feit dat het Wijkbureau geen budget beschikbaar had om een uitvoerige evaluatie te laten uitvoeren. Het beschikbare budget heeft vanzelfsprekend consequenties voor de opzet van de evaluatie.

Voorafgaand aan de evaluatie is verder geconstateerd dat er over Nieuwe Kansen reeds veel schriftelijk materiaal beschikbaar is. Een groot deel van het materiaal betreft rapportages van de stichting Welzijn Utrecht Zuid West (WUZW). WUZW maakt zowel kwartaal – als jaarlijkse rapportages over verschillende onderdelen van het programma¹.

Om zo efficiënt mogelijk te werken is afgesproken dat de programmamanager Nieuwe Kansen het beschikbare schriftelijke materiaal verzamelt en een beschrijving maakt van het programma Nieuwe Kansen (zie hoofdstuk 2).

Naast de analyse van schriftelijke bronnen zijn er face-to-face gesprekken gevoerd met de belangrijkste participanten aan het programma Nieuwe Kansen. Er is gesproken met:

- programmamanager Nieuwe Kansen (wijkbureau);
- manager jeugd WUZW;
- netwerkcoördinator WUZW;
- teamleider jeugdteam WUZW;
- wijkchef politie;
- wijkagenten (7);
- taakaccenthouders politie (2);
- ambulante jongerenwerkers (4);
- ambulant kinderwerker;
- hulpverlener individuele begeleiding in de wijk;
- vertegenwoordigers initiatieven Marokkaanse gemeenschap (4);
- opbouwwerkers (2);
- jongeren (6).

De samenwerking met de programmamanager is zeer essentieel geweest voor het slagen van de evaluatie – binnen de beschikbare tijd en middelen. Verder zijn wij veel dank verschuldigd aan de medewerkers van WUZW die – ondanks volle agenda's - op ieder moment bereid waren om vragen te beantwoorden en stukken aan te leveren voor de evaluatie.

Noot 1 In bijlage 1 staat een overzicht van de rapportages die voor de evaluatie zijn gebruikt.

2 Beschrijving doelstellingen, organisatie en aanpak

2.1 De voorgeschiedenis

In 1999 is het programma Nieuwe Kansen in Utrecht Zuidwest gestart. Dit programma is een gezamenlijk product van instellingen die bemoeienis hebben met de jonge bewoners van de wijk. De politie, het wijkbureau en de Stichting Welzijn Utrecht Zuidwest (WUZW) hebben in 1999 de rol gehad van 'trekkers' van het programma. Maar vanaf het begin is het streven geweest om een samenhangende en integrale aanpak te ontwikkelen, waarin alle instellingen die met en voor jongeren werken een rol vervullen. Het programma is gericht op het verbeteren van de toekomstperspectieven van jeugdigen, waarbij het uitgangspunt steeds is geweest om ouders nadrukkelijk te betrekken². De centrale doelstelling in het startdocument³ van Nieuwe Kansen (Nieuwe Kansen, wijkprogramma jeugdproblematiek, Kanaleneiland 1999-2003) luidt als volgt:

De in Kanaleneiland samenwerkende organisaties willen een positieve trendbreuk tot stand brengen bij jeugdigen.

In het startdocument Nieuwe Kansen staan doelen en acties beschreven op het gebied van de structuur van de aanpak, de opzet van het jeugdteam Nieuwe Kansen, justitiële afhandeling, rol van de Marokkaanse gemeenschap, versterking en uitbreiding van netwerken, verbetering van de leefgebieden gezin en voorschool, onderwijs, werk en vrije tijd.

De verschillende onderdelen uit het startdocument zijn (deels) terug te vinden in de huidige aanpak. Toch heeft in de loop der jaren ook een aantal aanpassingen plaatsgevonden. In de eerste plaats richt het programma zich op heel de wijk Zuidwest. Dus niet alleen op Kanaleneiland (zoals in het startdocument staat) maar ook op Dichters- en Rivierenwijk. De reden hiervoor was dat ook Rivieren/Dichterswijk in toenemende mate te maken kreeg met jeugdproblematiek.

Daarnaast bleek de problematiek van en met de doelgroep weerbarstiger te zijn dan van te voren was ingeschat en is de keus gemaakt om het programma te richten op de probleem- en risicojongeren in Zuidwest. Nieuwe Kansen is niet bedoeld voor de zogenaamde 'Harde Kern' jongeren⁴. Voor deze jongeren zijn andere inspanningen nodig en deze worden ook ontwikkeld. Het gaat hierbij met name om de repressieve aanpak (in tegenstelling tot de preventieve aanpak in Nieuwe Kansen). Door initiatieven als Justitie in de Buurt en Heldere Aanpak Kernjongeren is men momenteel bezig de politie-justitie-keten sneller en sluitend te maken.

Ten slotte is Nieuwe Kansen er in geslaagd, na de start in 1999 met drie kernpartners (politie, wijkbureau, wijkwelzijn) om gaandeweg vrijwel alle bij jongerenproblematiek betrokken instellingen een rol te geven in het programma Nieuwe Kansen.

Noot 2 In het eerste plan van aanpak Nieuwe Kansen uit 1999 is de doelstelling van het programma als volgt geformuleerd: Een positieve trendbreuk tot stand brengen bij jeugdigen tussen 0-25 jaar, door middel van integrale samenwerking.

Noot 3 Zie ook bijlage 5.

Noot 4 Er worden verschillende definities voor Harde Kern jongeren gehanteerd. Volgens de definitie van justitie gaat het bij Harde Kern jongeren om jongeren die een in verzekering stellingwaardig delict hebben gepleegd en minimaal twee andere delicten in het peiljaar ervoor.

2.2 Doelstellingen, doelgroep en bereik

Doelstellingen programma Nieuwe Kansen

Het programma Nieuwe Kansen is een meerjarenprogramma voor de periode 1999 t/m 2002. Centrale doelstelling is:

een positieve trendbreuk tot stand te brengen bij de doelgroep door middel van een integrale samenwerking met verschillende partners.

De aanpak moet leiden tot:

- vermindering van probleemgedrag en/of signaalgedrag onder de doelgroep;
- vermindering overlast en criminaliteit door de doelgroep;
- betere samenwerking tussen betrokken partijen.

De aanpak bestaat uit het stimuleren van de ontwikkelingsmogelijkheden van probleemjongeren in Zuidwest (de individuele aanpak) en het verminderen van straatoverlast (de groepsaanpak). Daarnaast is er nog een aantal aanvullende maatregelen.

De doelgroep

De doelgroep van het programma Nieuwe Kansen bestaat uit jongeren uit de wijk Zuidwest in de leeftijd van 0-25 jaar, die probleemgedrag en/of signaalgedrag vertonen.

Om meer zicht te krijgen op de omvang van de doelgroep worden enkele kerngegevens weergegeven. In de wijk Zuidwest wonen (in 2002) 10.412 kinderen en jongeren (0-24 jaar). Dit is 13% van de totale Utrechtse jeugd. Zuidwest komt daarmee op de tweede plaats wat de omvang van het aantal jongeren betreft.

Het totale aantal kinderen (0-11) is 4.766.

Het totale aantal jongeren (12-24) is 5.646.

Het merendeel van de jeugd woont in Kanaleneiland (60%); 7% woont in Transwijk en 33% in Rivieren/Dichterswijk.

Er zijn in Zuidwest op dit moment iets meer meisjes dan jongens: 51%.

Gedurende de jaren van het programma Nieuwe Kansen is de omvang van de jeugd nauwelijks veranderd (zie tabel).

jaar	aantal jeugdigen in Zuidwest
1999	10.516
2000	10.641
2001	10.543
2002	10.412

Naar verwachting zullen er in 2015 12.029 kinderen en jongeren in de wijk wonen. Dat is een stijging van 16%. Er zal hierbij sprake zijn van een relatieve toename van het aantal 0-17 jarigen en een relatieve afname van het aantal 18-21 jarigen.

Het bereik van Nieuwe Kansen

Vanuit het programma Nieuwe Kansen zijn zo'n 600 (578) jongeren (12 t/m 24 jaar) in beeld. Dat is iets meer dan 10% van het aantal jongeren dat in de wijk woont.

2.3 Nieuwe Kansen: het organisatiemodel

Het programmamanagement van Nieuwe Kansen is ondergebracht bij het wijkbureau Zuidwest. De belangrijkste financieringsbronnen voor het programma zijn: Jeugd En Veiligheid (JEV) en Integraal Veiligheids Programma (IVP).

Uitvoering van het programma ligt voornamelijk bij de wijkwelzijnsstichting en de politie. Hiertoe is binnen de wijkwelzijnsstichting een apart jeugdteam Nieuwe Kansen geformeerd, waarin de volgende werksoorten zijn verenigd: ambulant jongeren- en kinderwerk; individuele begeleiding (in de wijk); schoolmaatschappelijk werk; arbeidstoeleiding; sportjongerenwerk; meidenwerk; tienerwerk; jongerenwerk 16+; opvoedingsondersteuning; huiswerkbegeleiding. Bij de politie zijn de wijkagenten en de agenten met taakaccent Jeugd belast met de uitvoering. In de periode december 2001 - juni 2002 is de capaciteit van de politie tijdelijk versterkt met leden van het Cityteam.

De wijkwelzijnsorganisatie richt zich met name op de preventieve aanpak van de jongerenoverlast. De verantwoordelijkheid van de politie ligt vooral bij de handhaving van de openbare orde, door repressief optreden, opsporing en surveillance.

Ponk en Stuurgroep

Tussen de drie partijen (wijkbureau: programmamanager Nieuwe Kansen, welzijnsorganisatie: manager Jeugd en politie: wijkchef) vindt frequent overleg plaats over de dagelijkse voortgang in het PONK (Programma Overleg Nieuwe Kansen).

Daarnaast is er een Stuurgroep Nieuwe Kansen, waarin alle betrokken partijen zijn vertegenwoordigd: wijkbureau Zuidwest (programmamanager Nieuwe Kansen), Politie (wijkchef), Welzijn Utrecht Zuidwest (manager Jeugd en netwerkcoördinator), Openbaar Ministerie (Officier van Justitie), Raad voor de Kinderbescherming (raadsonderzoeker), Bureau Jeugdzorg (hoofd jeugdreclassering), Reclassering (coördinator Stelselmatige Daderaanpak), Leerplicht (hoofd Leerplicht), Bureau Halt (beleidsmedewerker/plaatsvervangend chef). De stuurgroep richt zich er vooral op de keten in de aanpak van de jeugdcriminaliteit sluitend te maken.

2.4 De individuele aanpak

2.4.1 Netwerken

Binnen het programma Nieuwe Kansen wordt er nauw samengewerkt tussen allerlei instanties. Doel van de samenwerking is om voor alle jongeren en hun gezinnen een zo goed mogelijk aanbod te krijgen. Dit kan gaan om individuele jongeren, maar ook om straatgroepen.

De samenwerking tussen instanties gebeurt voor een groot deel via netwerken. Hier komen instanties bij elkaar die problemen van of met jongeren bespreken.

Netwerken 0-12 en 12 +

De netwerken 0-12 en 12 + zijn netwerken die al een aantal jaren (ook vóór Nieuwe Kansen) in de wijk bestaan. In de netwerken worden de individuele (risico)jongeren besproken en worden afspraken gemaakt over de (vervolg)aanpak voor die jongeren. Deze netwerken spelen een belangrijke signalerende en sturende rol binnen de wijk. De netwerken 0-12 en 12 + hebben de volgende doelen:

- Problemen van de kinderen, jongeren en hun gezinnen zo vroeg mogelijk signaleren.

- Zo spoedig mogelijk hulp op maat bieden, die zo dicht mogelijk bij de plaats waar de kinderen/jongeren wonen, wordt aangeboden.
- De hulpverlening dusdanig afstemmen dat er geen overlap van het hulp-aanbod plaatsvindt.

Aan *de netwerken 0-12* (netwerk 0-12 Kanaleneiland-Noord, netwerk 0-12 Kanaleneiland-Zuid en netwerk 0-12 Rivieren/Dichterswijk) wordt deelgenomen door diverse maatschappelijke instanties: speeltuin, (ambulant) kinderwerk, peuterwerk, kinderdagverblijven, basisscholen (zowel regulier als speciaal onderwijs), consultatiebureau, (kindgericht) maatschappelijk werk, leerplicht, GG&GD, politie, Bureau Jeugdzorg en de projecten Profiel, Tawazoun en Spel aan huis/Bij de hand. In de 0-12 netwerken worden problemen van kinderen en gezinnen die door een van de deelnemers worden aangemeld besproken en worden werkafspraken tussen de deelnemers gemaakt over de te ondernemen actie. De netwerken zorgen voor snelle actie op gesignaleerde problemen, deze kan bestaan uit een aanbod van een van de deelnemers of uit een doorverwijzing naar een specialistische instantie. Belangrijk binnen de netwerken 0-12 is het ook preventieve aspect van eventuele maatregelen voor de andere (jongere) kinderen in een gezin.

Aan *de netwerken 12+* (netwerk 12+ Kanaleneiland en netwerk 12+ Rivieren/Dichterswijk) wordt deelgenomen door het jeugdteam Nieuwe Kansen, Leerplicht, Stade, PPI en GG&GD. Gedurende de overleggen worden alle jongeren besproken waarvan bekend is dat ze problemen hebben. Er worden afspraken gemaakt die moeten leiden tot een verbetering van de situatie van jongeren. Dubbelingen in het aanbod worden voorkomen en er kan snel en gericht hulp aangeboden worden voor die jongeren waarvoor dat noodzakelijk is. De netwerken 12+ vallen onder het programma Nieuwe Kansen⁵. Per jaar worden er in de netwerken 12+ minimaal 200 jongeren besproken.

Voor de afstemming van de aanpak van jongeren met probleem of licht delinquent gedrag wordt gebruik gemaakt van de netwerken 0-12 en 12+. Afstemming van trajecten voor jongeren die in het justitiële circuit zitten of daarin dreigen te komen vindt plaats in *het justitieel netwerk*. Daarin nemen deel: politie, Raad voor de Kinderbescherming, Openbaar Ministerie, Stichting Welzijn Utrecht Zuid-West, Bureau Jeugdreclassering, Reclassering. Dit netwerk neemt in Utrecht een unieke plaats in, omdat het in verband met het programma Nieuwe Kansen alleen werkt voor de wijk Zuidwest en niet - zoals elders in de stad - voor het hele politiedistrict (Marco Polo). Vanaf juni 2002 - na de inwerkingtreding van Justitie In de Buurt - is het werkgebied uitgebreid met de rest van het politiedistrict. In het justitieel netwerk worden jaarlijks minimaal 120 jongeren besproken. Centraal in de besprekingen staan de jongeren behorend tot de Top-10. De Top-10 lijst verschijnt 1 keer per maand. Hierop staan tien jongeren die fors signaalgedrag vertonen (bijvoorbeeld niet te hanteren op school, delictgedrag, of 'coming man' bij overlastgroep). Met betrekking tot de Top-10 jongeren worden in het justitieel netwerk sluitende afspraken gemaakt.

Tot slot is er een *arbeidsnetwerk* waar voor jongeren die geen werk of school hebben, gezocht wordt naar een nieuwe baan of opleiding. Naar dit arbeidsnetwerk worden jaarlijks minimaal 20 jongeren doorverwezen vanuit de andere netwerken. De partijen die deelnemen aan het arbeidsnetwerk zijn: Welzijn Utrecht Zuidwest, KLIQ, City Team, Gemeente (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) en Transactie.

De netwerken 12+, justitieel netwerk, arbeidsnetwerk en de Jongeren Op Straat netwerken worden alle gecoördineerd door de '*netwerkcoördinator*' van de wijkwelzijnsstichting, met als groot bijkomend

Noot 5 De netwerken 12- vallen binnen de reguliere offerte.

voordeel dat ze alle eenzelfde registratiesysteem hanteren. De coördinatie van het justitie netwerk zal vanaf juni 2002 liggen bij het Openbaar Ministerie.

2.4.2 Begeleiding vanuit de wijk

Een aantal jongeren krijgt (via de netwerken) individuele begeleiding of hulpverlening aangeboden door het jeugdteam Nieuwe Kansen. Het gaat hierbij om laagdrempelige hulpverlening *in* de wijk⁶. Door middel van een meer of minder intensieve begeleiding, contactlegging en controle, streeft men een verbetering van de situatie na op één of meerdere leefgebieden. Onder leefgebieden wordt verstaan:

- thuissituatie;
- dagbesteding;
- gedrag;
- sociaal netwerk;
- materiële voorzieningen;
- psychosociale omstandigheden.

Door verbetering van de situatie op een of meer leefgebieden gaat het beter met de jongere zelf, wordt hun toekomstperspectief vergroot en ontstaat er meer rust voor de omgeving.

Gemiddeld worden er per jaar 100 jongeren individueel begeleid (50 intensief en 50 licht/kort). Een kort traject bevat maximaal 5 gesprekken en tenminste één bezoek aan de ouders. Na deze gesprekken wordt het korte traject afgesloten. Bij een deel van de jongeren worden minder dan 5 gesprekken gevoerd omdat de jongere niet meer komt en niet voldoende gemotiveerd is. Na de 5 gesprekken kan er ook besloten worden dat een lang traject noodzakelijk is om daadwerkelijk iets aan de problemen te doen. In dat geval zal de hulpverlener samen met de jongere een hulpplan opstellen. Bij de start van de begeleiding wordt dan benoemd in welk leefgebied zich problemen voordoen. Vervolgens wordt afgesproken wat ten aanzien van de leefgebieden het einddoel is van de samenwerking tussen begeleider, jongeren en ouders. Een begeleiding wordt afgesloten als het einddoel gerealiseerd is en dus de probleemsituatie ten aanzien van één of meer leefgebieden verholpen is. De jongeren en ouders worden dan in staat geacht de situatie zelf te stabiliseren. De termijn voor de intensieve begeleiding is maximaal 9 maanden. Er zijn 8 jeugdwerkers die per week in totaal 89 uur besteden aan Begeleiding vanuit de Wijk. Daarnaast hebben de jeugdwerkers ook taken in het kader van het ambulant jongerenwerk en het begeleiden van activiteiten in de buurthuizen.

Noot 6 In vergelijking: Bureau Jeugdzorg biedt ook individuele begeleiding maar deze is niet 'outreaching' (in de wijk) waardoor de drempel hoger ligt. Bureau Jeugdzorg heeft plaatsingsbevoegdheid bij andere instellingen (geïndiceerde hulp).

Voorbeeld Begeleiding vanuit de wijk: Marokkaanse jongen 16 jaar

Startsituatie	Inzet van hulpverlener	Verbetering uit zich in
1 <i>Schoolproblemen, slechte prestaties en veel vechten met leerlingen</i>	4 <i>Op school contact gelegd en met de mentor samen een contract opgesteld waarin vastgelegd is dat jongeren mee moet werken aan begeleiding of anders van school weg moet.</i>	8 <i>Schooljaar afgemaakt en doorgestroomd naar het ROC</i>
2 <i>Problemen thuis, veel ruzie met vader waardoor hij thuis komt wanneer hij wil</i>	5 <i>Veel gepraat met de jongere en hem zich laten verplaatsen in anderen.</i>	9 <i>Vader stelt zich open op en er zijn afspraken gemaakt over tijden van thuiskomen, dagbesteding, zakgeld en de vader en zoon begrijpen elkaar beter doordat verschillen benoemd zijn. De zoon is na jaren weer meegegaan op vakantie naar Marokko</i>
3 <i>Pleeft delicten</i>	6 <i>Gesprekken gevoerd met vader en zus die HBO opgeleid is</i>	10 <i>Jongere heeft één keer gerecidiveerd in maart 2001 en daarna niet meer</i>
	7 <i>Vervolgopleiding geregeld</i>	11 <i>Jongere heeft een bijbaantje en zit op een sportclub</i>

2.5 De groepsaankpak

2.5.1 JOS: JOK en JORD

In het netwerk *Jongeren Op Straat in Kanaleneiland (JOK)*, respectievelijk in *Rivieren-/Dichterswijk (JORD)* komt de overlast van straatgroepen aan de orde.

Aangezien bewoners van de wijk veelvuldig overlast ondervinden van groepen jongeren is in het programma aparte aandacht ingeruimd voor de straatgroepen. Op grond van de klachtenregistraties is kennis vergaard over de specifieke locaties, waar deze groepen zich ophouden. Voor elk van deze locaties is een apart plan van aanpak ontwikkeld. De inzet van welzijn, politie en andere betrokken partijen varieert van aanbod/organisatie van recreatieve en educatieve activiteiten, gesprekken met jongeren en/of ouders, fysieke aanpassingen in de buitenruimte, politiesurveillance, inzet ambulant kinder-, jongerenwerk en opbouwwerk.

De volgende straatgroepen worden op dit moment bediend:

- Bernadottelaan (Kanaleneiland Noord);
- Spaaklaan (Kanaleneiland Noord);
- Vasco da Gamalaan (Kanaleneiland Zuid);
- Marco Pololaan (Kanaleneiland Zuid);
- Egginklaan (Transwijk);
- Van Bijkershoeklaan (Transwijk);
- Brederoplein (Dichterswijk);
- Maasplein (Rivierenwijk);
- IJsselstraat (Rivierenwijk);
- Merwedekade (Rivierenwijk).

Daarnaast is er nog een aantal kleinere locaties ad hoc inzet op gepleegd wordt.

Ter ondersteuning van de groepsaankpak is een apart project Positieve Communicatie opgezet. Het opbouwwerk van de wijkwelzijnsstichting organiseert in dit kader gesprekken met jongeren uit de straatgroepen en bewoners, ten einde het onderlinge begrip te verhogen en de anonimiteit te doorbreken.

Op het Brederoplein is een eerste aanzet gegeven tot de uitvoering van het project Positieve Communicatie. Hier zijn inmiddels met betrokken bewoners, beheerder van het theehuis en twee groepen jongeren (in twee leeftijdsgroepen) gesprekken gevoerd. De jongeren hebben gedragsregels opgesteld, die na bespreking met bewoners, middels een nieuwsbrief bekend gemaakt zullen worden.

2.5.2 Ambulant kinder- en jongerenwerk

Het ambulant team bestaat uit vier jeugdwerkers met ambulante taken, een kinderwerker en sportjongerenwerkers (vacature, niet onder Nieuwe Kansen) die in het totaal 95 uur per week beschikbaar hebben voor ambulant werk. Ambulant werk wil zeggen op straat contact leggen met jongeren en kinderen in de wijk en uitstapjes en andere activiteiten organiseren.

Er is in Zuidwest 1 ambulant kinderwerker. Zijn taken zijn:

- contact leggen met kinderen (0-12 jaar) op straat;
- afhandeling van klachten die betrekking hebben op overlast door kinderen;
- ontwikkelen van activiteiten voor kinderen;
- contacten met ouders over het straatgedrag van hun kinderen.

Er zijn in Zuidwest vanuit Nieuwe Kansen vier jeugdwerkers met de volgende ambulante taken:

- contact leggen met risicjongeren;
- organiseren van activiteiten met de jongeren;
- dialoog op gang brengen met bewoners en/of winkeliers (samen met opbouwwerk en politie);
- betrekken van de ouders om de overlast te verminderen;
- afhandelen van overlast meldingen.

2.6 Aanvullende maatregelen

2.6.1 Marokkaanse ouders en zelforganisaties

Vanuit de wetenschap dat de inzet van ouders onontbeerlijk is bij de bestrijding van de criminaliteit en overlast, zoeken de politie en welzijnsorganisatie steeds meer naar contacten en samenwerkingsvormen met de ouders van de probleemjongeren. Deze samenwerking heeft binnen het programma Nieuwe Kansen hoge prioriteit gekregen. Streven is om:

- De problemen van de kinderen waarbij de ouders een bijdrage kunnen leveren aan het vinden van oplossingen zoveel mogelijk in gezamenlijkheid met hen aan te pakken.
- In minimaal 50% van de begeleidingstrajecten is sprake van een of meerdere contacten met de ouders en de ouders worden uitgenodigd voor de opvoedingsondersteuningscursus.
- De ambulant jongerenwerkers hebben per jaar met minimaal 25 ouders uit de straatgroepen contact over het gedrag van hun kinderen op straat. De ouders worden zoveel mogelijk benaderd en betrokken bij de aanpak om de overlast te verminderen. Zo organiseert het Platform Marokkaanse Zelforganisaties in dit verband activiteiten voor jongeren (2 straatgroepen in Kanaleneiland-Noord).

- Met oudergroepen wordt een dussdanige relatie onderhouden dat ze gestimuleerd worden om zelf hun eigen problemen en die van hun kinderen aan te pakken. In totaal worden middels deze activiteiten (spel-, leer- en opvoedingsbegeleiding) 200 ouders bereikt.

Daarnaast worden Marokkaanse ouders gefaciliteerd en ondersteund met het organiseren van activiteiten voor hun eigen gemeenschap.

2.6.2 Schoolmaatschappelijk werk

Een andere vorm van begeleiding vindt plaats via het Schoolmaatschappelijk Werk. Deze maatschappelijk werkers bieden expertise aan de basisscholen aan, ten behoeve van het voorkomen van en handelen bij sociaal emotionele problematiek van schoolkinderen en hun ouders.

Na signalering of formulering van de hulpvraag wordt in eerste instantie consultatie geboden door het schoolmaatschappelijk werk aan de leerkracht. In tweede instantie kan er, indien nodig, hulp op gang worden gebracht aan kind en ouder of wordt kort durende begeleiding geboden. Indien er een ander aanbod nodig is, wordt verwezen en gebruik gemaakt van reguliere voorzieningen. Het gaat per jaar om 600 consulten en 106 begeleidingen.

De zeven basisscholen in Kanaleneiland worden direct bediend. De interne begeleiders van deze scholen hebben regelmatig overleg met de schoolmaatschappelijk werkers. In dit overleg worden leerlingen besproken en consult gegeven aan de interne begeleiders. Voor de vier basisscholen in Rivieren- en Dichterswijk lopen deze contacten via de netwerken 0-12 jaar.

2.6.3 Recreatieve en educatieve activiteiten

Bij recreatieve en educatieve activiteiten gaat het om (minimaal) 65 activiteiten per jaar voor de straatgroepen van Kanaleneiland waarbij de jongeren zelf worden betrokken bij het organiseren van deze activiteiten. Het betreft activiteiten in de zomerperiode, avondactiviteiten op Jongeren Centrum Kanaleneiland, weekenduitstapjes, buitenactiviteiten en wintersosen in de Heycop.

Door recreatieve en educatieve activiteiten aan te bieden wil men vriendengroepen een veilige plek geven, waar ze hun vrije tijd plezierig en/of leerzaam door kunnen brengen, sociale en communicatieve vaardigheden kunnen leren en in een positieve omgeving verkeren. Het aanbod varieert van sport en spel, tot cursussen en huiswerkondersteuning.

De tieneractiviteiten vallen onder de reguliere werkzaamheden van de welzijnsstichting. Nieuwe Kansen richt zich specifiek op de straatgroepen, met jongeren boven de 16 jaar.

3 Evaluatie opzet Nieuwe Kansen

Algemeen

In dit hoofdstuk komt in paragraaf 3.1 allereerst de (organisatie van de) aansturing aan de orde. In paragraaf 3.2 wordt aandacht besteed aan de terugkoppeling tussen aansturing en uitvoering en meer in het algemeen de communicatie met bewoners en doelgroepen.

3.1 Aansturing Programma Nieuwe Kansen

Kenmerkend van de opzet van Nieuwe Kansen is enerzijds het grote aantal instellingen dat deelneemt aan de netwerk- en JOS-overleggen⁷ en anderzijds het kleine aantal deelnemers Programma Overleg Nieuwe Kansen. Zoals in hoofdstuk 2 staat vermeld vindt een groot deel van de afstemming op beleidsniveau plaats in het zogenaamde Programma Overleg Nieuwe Kansen (PONK), waaraan alleen de kernpartners politie, wijkwelzijnsstichting en het wijkbureau deelnemen.

Naast het PONK heeft de Stuurgroep Nieuwe Kansen een rol in de aansturing van het programma. Hoewel in de Stuurgroep wel een groot aantal instellingen is vertegenwoordigd, gaat de opdracht van de Stuurgroep verder dan alleen de aansturing van Nieuwe Kansen. De Stuurgroep heeft eveneens de opdracht om toe te werken naar een sluitende keten in de aanpak van jeugdcriminaliteit.

Programma Overleg Nieuwe Kansen (PONK)

Aan het PONK wordt deelgenomen door de programmamanager Nieuwe Kansen (wijkbureau), de wijkchef (politie) en de manager Jeugd (wijkwelzijnsstichting). Wat betreft de drie deelnemers functioneert het overleg op dit moment goed. De opzet en functie van het overleg zijn helder en het feit dat er slechts drie personen aan tafel zitten wordt effectief en efficiënt genoemd.

Het kleine aantal deelnemers aan het overleg heeft - in de beginperiode van Nieuwe Kansen - ook een keerzijde gekend. Het PONK kan gezien worden als 'trekker' van het uitvoeringsplan Nieuwe Kansen en de start van de samenwerking tussen de kernpartners. Leidinggevend bij politie en WUZW constateren dat er voorafgaand aan de periode van Nieuwe Kansen nauwelijks werd samengewerkt tussen beide instanties en dat Nieuwe Kansen - mede daardoor - een langzame start heeft gekend. De destijds betrokken wijkchef van politie vertelt: *"Er was sprake van een moeizame start en onbegrip voor elkaars werkwijze. Wij hebben lang moeten praten om de samenwerking op gang te krijgen"*.

De deelnemer vanuit WUZW meent dat de moeizame start voorkomen had kunnen worden als er 'op directieniveau' eerder was ingegrepen. Hij zegt hierover: *"In eerste instantie was NK vooral een samenwerking en compromis tussen drie mensen. Er was niemand betrokken op directeursniveau... Ook in de huidige stuurgroep niet. Dat heb ik wel gemist... Er was sprake van een moeizame verhouding, andere verwachtingen. In feite is er te veel gedaan om de betrekkingen goed te houden. Dat heeft te lang geduurd. Wij zijn er 1,5 jaar mee bezig geweest..."*

Noot 7 In de netwerken en overleggen zijn vrijwel alle instellingen die werken met (problemen met en van) jongeren in Zuidwest vertegenwoordigd.

Het is goed dat de gemeente op een gegeven moment heeft ingegrepen en meer op de stoel van opdrachtgever is gaan zitten".

Nu, anno 2002, loopt de samenwerking tussen politie, wijkwelzijn en wijkbureau goed en zijn de PONK-deelnemers tevreden over het functioneren van het overleg. In de komende periode zal wel nadrukkelijk aandacht besteed moeten worden aan de volgende twee vraagstukken.

Allereerst de terugkoppeling van besluiten die genomen worden in PONK. Deze worden nog niet altijd even goed teruggekoppeld naar de uitvoering. Wijkagenten Rivieren/Dichterswijk vertellen dat zij de eerste jaren weinig terughornden over de overleggen in het kader van Nieuwe Kansen. De informatievoorziening over het programma Nieuwe Kansen is in de loop der tijd verbeterd, maar nog steeds niet optimaal. Wijkagenten Rivieren/Dichterswijk krijgen de informatie over Nieuwe Kansen nu soms te horen via WUZW. De wijkagenten vragen zich af of de wijkchef van Rivieren/Dichterswijk niet ook in PONK zou moet deelnemen. Ook de wijkagenten Kanaleneiland geven aan beter op de hoogte te willen zijn van de stand van zaken van Nieuwe Kansen. Besluiten over koerswijzigingen in de aanpak komen vaak pas in een laat stadium bij de wijkagenten terecht. Met name voor de samenwerking met het ambulant jongerenwerk vormt dit een obstakel. De wijkagenten hebben duidelijke verwachtingen van de aanwezigheid van de ambulant jongerenwerkers op straat. Zij moeten goed geïnformeerd zijn als ambulant werkers – om wat voor reden dan ook - minder op straat te vinden zijn. Vergelijkbare signalen komen van het opbouwwerk. Men wil bijvoorbeeld graag op de hoogte zijn van de activiteiten van het Jeugdteam en veranderingen in de werkwijze en activiteiten.

Het tweede vraagstuk dat in de toekomst aandacht vraagt is het feit dat de hoogste leidinggevenden van de kernpartners in geen enkel Nieuwe Kansen-overleg zijn vertegenwoordigd. Over de noodzaak om dit te wijzigen wordt door betrokkenen verschillend gedacht. Feit is wel dat de situatie uit de startfase van Nieuwe Kansen – waarin samenwerkingsproblemen te lang slechts tussen drie personen besproken werden – voorkomen dienen te worden. Met name de wijkmanager en de directeur van het WUZW zullen als samenwerking en voortgang vastloopt eerder betrokken moeten zijn. Verder is het de vraag of de wijkchef van Rivieren/Dichterswijk niet in de PONK moet deelnemen. De hoogste leidinggevenden van het wijkbureau (gemeente), politie en openbaar ministerie nemen komen overigens wel bijeen in het kader van de 'wijkvierhoek'. De wijkvierhoek is het overleg waar invloed kan worden uitgeoefend op de samenwerking op het gebied van Jeugd en Veiligheid. Als opdrachtgever vertegenwoordigt de gemeente in dit overleg (ook) de wijkwelzijnsorganisatie.

Stuurgroep

Opdracht aan de Stuurgroep is om te komen tot een sluitende keten in de aanpak van jeugdcriminaliteit en de 'gaten in de keten van preventief naar repressief' op te lossen. Naar de mening van verschillende participanten is de Stuurgroep echter nog al gefocust op het justitiële traject en zou meer bezig moeten zijn met het brede perspectief van Nieuwe Kansen. Veel van de knelpunten die aan de orde komen in de Stuurgroep overstijgen de samenwerking in Zuidwest en hebben betrekking op stedelijke samenwerking. Zo worden er bijvoorbeeld afspraken gemaakt tussen de Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg over de afstemming van stedelijke trajecten. Deze afstemming is nuttig en noodzakelijk, maar het is de vraag of dit moet gebeuren in de Stuurgroep Nieuwe Kansen.

Een belangrijk vraagstuk waar de Stuurgroep zich over heeft gebogen in het kader van Nieuwe Kansen is de aanpak van de Harde Kern en de wel/niet inpassing daarvan in Nieuwe Kansen.

3.2 Rapportage en financiën

Financiën

In het startjaar 1999 was het programmabudget van Nieuwe Kansen 'opgebouwd' uit verschillende subsidiebronnen. Het aantal subsidiënten/bronnen is nu drie (Jeugd en Veiligheid, Integrale Veiligheid en Revitalisering). WUZW heeft – met name in de beginperiode veel problemen gehad met de financiering en de daaraan gekoppelde verplichting tot verantwoording. Een leidinggevende van het WUZW vertelt: *“Wij waren verplicht om aan de verschillende subsidiegevers aparte verantwoording af te leggen. Aan welzijn is gevraagd om voor Nieuwe Kansen één programma te maken, met één verhaal. Maar wij kregen wel te maken met 17 potjes die om verantwoording vroegen. Daar is onze financiële administratie helemaal niet op in gericht”*.

Het WUZW geeft overigens aan geen probleem te hebben met de verplichting uitvoerig te rapporteren – bij een groot budget hoort een goede rapportage – is de algemene mening. Wel heeft men problemen met het feit dat verschillende subsidiënten om een verschillende wijze van verantwoording vragen. Inmiddels is hier door de gemeente meer lijn in gebracht. Het WUZW levert momenteel rapportages volgens drie verschillende systematiseren: het wijkbureau, DMO en STADE (JOS). Voor financiële verantwoording, registratie en rapportage zet het WUZW ruim 1fte in, waarvan naar schatting 30% netwerkcoördinator, 30% teamleider en 40% administratie.

Rapportage

WUZW (coördinatie netwerken en Jeugdteam) rapporteert regelmatig en grondig over Nieuwe Kansen. Ieder kwartaal ontvangt het Wijkbureau een uitgebreide rapportage over de resultaten van het Team en een korte rapportage over de resultaten van de overleggen Jongeren op Straat (JOS). Daarnaast wordt er jaarlijks gerapporteerd over de verschillende netwerkoverleggen⁸. In de rapportages staat een enorme hoeveelheid gegevens, zoals het aantal aanmeldingen, aantal besproken/doorgewezen/begeleide jongeren, deelname en inbreng van de verschillende instanties, problematiek jongeren, aantal klachten over overlast en de aanpak daarvan, etc. Een sterk element van de rapportages van WUZW is het feit dat er altijd gewerkt wordt met een en hetzelfde registratiesysteem en dat er een persoon – de netwerkcoördinator – de eindverantwoordelijkheid heeft voor alle registratie⁹. Hierdoor kunnen gegevens eenvoudig en efficiënt uitgewisseld worden tussen de verschillende onderdelen van Nieuwe Kansen.

Minder sterk van de rapportages is de beschrijving van de inhoud van het aanbod in relatie tot de behaalde resultaten. Een voorbeeld dat nog vaker in deze rapportage ter sprake zal komen is de rapportage over Begeleiding in de wijk (zie verder paragraaf 5.3).

Verder zou het zinvol zijn om in de rapportages ook de activiteiten van andere partijen, zoals opbouwwerk en Marokkaanse organisaties uitvoeriger en inhoudelijk te beschrijven.

Noot 8 Met uitzondering van de 0-12 netwerken; deze vallen onder de reguliere offerte van de wijkwelzijnsorganisatie.

Noot 9 De teamleider is verantwoordelijk voor de hulpregistratie. Het feit dat de registratie in handen is van een persoon maakt de aanpak overigens ook kwetsbaar. Er moet nog een oplossing gezocht worden voor plotselinge uitval van de netwerkcoördinator.

Het opbouwwerk neemt bijvoorbeeld deel aan de JOS-overleggen, werkt regelmatig samen met het Jeugdteam en draagt op verschillende wijzen bij aan Nieuwe Kansen. Voorbeeld daarvan is het project Positieve Communicatie. Dit is een door het opbouwwerk gebruikte methodiek om volwassen bewoners en jongeren met elkaar in gesprek te brengen. Het project Positieve Communicatie is weliswaar gestart door het opbouwwerk, maar is gebruikt bij de aanpak van overlast van jongerengroepen in het kader van Nieuwe Kansen (bijv. bij het Brederoplein).

De politie levert als kernpartner van Nieuwe Kansen geen enkele bijdrage aan de rapportage over het programma. Dit onderwerp zal in deze evaluatie nog verschillende malen aanbod komen en wordt hier om die reden niet verder beschreven.

4 Evaluatie groepsaankpak

4.1 Algemeen

Onderdeel van het programma Nieuwe Kansen is de groepsaankpak. De groepsaankpak is in eerste plaats gericht op het verminderen van overlast veroorzaakt door groepen jongeren. Belangrijke componenten van de groepsaankpak zijn de overleggen Jongeren op Straat en de activiteiten van de ambulante werkers van het Jeugdteam. In het kader van de groepsaankpak zijn voor alle overlast gevende straatgroepen in Zuidwest aparte plannen opgesteld. In de plannen staat de inzet van welzijn, politie en anderen betrokkenen. In Kanaleneiland/Transwijk zijn anno 2002 zes straatgroepen bekend. In Rivieren-, Dichterswijk gaat het om vier straatgroepen.

In hoofdstuk 2 staat de opzet beschreven van de groepsaankpak. In dit hoofdstuk komt aan de orde of de betrokken partijen tevreden zijn over de opzet en uitvoering van de groepsaankpak (paragraaf 4.2 en 4.3) en wat het bereik en de resultaten zijn van de groepsaankpak (paragraaf 4.4). Dit hoofdstuk sluit af met van gegevens van de politie.

Jongerenoverlast

Het Nieuw Utrechts Peil is een uitgebreide enquête over het thema Leefbaarheid en Veiligheid. Deze enquête levert belangrijke informatie op over de belevingskant van de veiligheid in de wijken. In het NUP is geconstateerd dat de onveiligheidsgevoelens in Zuidwest ten dele voortkomen uit de ervaren jongerenoverlast.

Percentage bewoners dat vindt dat jongerenoverlast in de buurt vaak voorkomt	Kanaleneiland	Transwijk	Rivieren/ Dichterswijk	Zuidwest	Utrecht
1996	36%	21%	16%	25%	19%
1998	44%	19%	20%	30%	22%
2000	38%	11%	18%	26%	19%
2002	52%	21%	28%	37%	22%

Het Nieuw Utrechts Peil geeft aan dat in 2002 relatief veel bewoners van Zuidwest van mening is dat jongerenoverlast in de buurt vaak voorkomt. 37% tegenover 22% in de stad. Dit komt omdat in Kanaleneiland hoog gescoord wordt (52%).

Als gekeken wordt naar de ervaren jongerenoverlast over de jaren heen kan geconstateerd worden dat er in 1998 sprake was van een stijging, in 2000 van een daling en in 2002 weer een stijging van het percentage.

In het kader van Nieuwe Kansen is voor klachten van bewoners uit Zuidwest over overlast van straatgroepen is een speciaal formulier ontwikkeld. De klachtenformulieren zijn op meer dan 40 locaties in de wijk beschikbaar. WUZW registreert en verwerkt de klachtformulieren. In 2001 zijn voor Zuidwest in totaal 398 klachten geregistreerd (bij 150 meldingen):

- 234 Kanaleneiland, Transwijk;
- 164 Rivieren-, Dichterswijk.

Ten opzichte van 2000 is het aantal klachten gestegen (in 2000 was dit aantal 154 in Kanaleneiland en 139 in Rivieren-, Dichterswijk). Onduidelijk is of dit het gevolg is van een feitelijke toename van de overlast en/of van het vaker melden ervan.

In 2001 betreffen de meeste klachten in Kanaleneiland straatgroepen aan de Bernadottelaan/ Marshallaan (56), Rijnbaan/Peltlaan (44) en Spaaklaan (43). Andere locaties in Kanaleneiland en Transwijk, waar bewoners relatief veel overlast hebben van groepen jongeren zijn: omgeving Anne Frankschool, Vasco da Gamalaan, Stadsboerderij, Trumanlaan, Van Heuven Goedhartlaan, buurthuis Galecop en Egginklaan.

In vergelijking met de klachtenmeldingen in 2000 hebben zich de volgende ontwikkelingen voorgedaan:

- afname van klachten over de Vasco da Gamalaan, Egginklaan;
- toename van klachten over de Spaaklaan/Trumanlaan, Bernadottelaan en Rijnbaan.

De meeste klachten in Rivieren-, Dichterswijk zijn - in 2001- binnengekomen over straatgroepen op het Maasplein (53), Brederoplein (35) en de Amerhof (34). Ook is meerdere malen geklaagd over groepen jongeren aan de Da Costakade en in Het Kleine Wijk.

In vergelijking met 2000 zijn de volgende ontwikkelingen te schetsen:

- afname van klachten over de Amerhof en de Hunzestraat/IJsselstraat;
- toename van klachten over het Brederoplein en Maasplein.

De vermindering van de overlast op de Amerhof is gerelateerd aan de toename ervan op het Brederoplein; in de periode 2000 - 2001 is de groep jongeren namelijk verplaatst van de Amerhof naar het Brederoplein.

(Uit: Evaluatie JOS 2001)

4.2 Werkgroepen Jongeren Op Straat (JOS)

In Zuidwest functioneren twee werkgroepen die zich bezighouden met overlast veroorzaakt door groepen jongeren: werkgroep Jongeren op Straat Kanaleneiland (JOK) en werkgroep Jongeren op Straat Rivieren-, Dichterswijk (JORD). De deelnemers aan de werkgroepen Jongeren op Straat zijn tevreden over de efficiëntie waarmee het overlastprobleem in Zuidwest wordt besproken. Door de overleggen JOK en JORD is er een duidelijke plaats voor uitwisseling tussen instellingen over overlast en de aanpak daarvan. Een positief effect van de samenwerking in de werkgroepen JOK en JORD is de constatering dat deelnemers ook buiten de vergadering meer en eenvoudiger contact met elkaar opnemen. Naast de reguliere overleggen worden er extra overleggen georganiseerd als de situatie in Zuidwest daar aanleiding toegeeft.

In Rivieren/Dichterswijk bestond voor de start van Nieuwe Kansen een vergelijkbaar 'overlast overleg' tussen politie, opbouwwerk en jongerenwerk. Groot verschil met de huidige aanpak is dat de ingebrachte klachten en problemen met jongerengroepen nu structureel geregistreerd worden en dat dat voorheen niet gebeurde. Een medewerker van het opbouwwerk Kanaleneiland Noord vertelt:

"Door de registratie hebben wij meer inzichten gekregen, ook in de follow-up op signalen van overlast. Maar het is ook nieuw dat je structureel over problemen praat. Ook over situaties waar al jaren niets gedaan werd, zoals de Rijnbaan. De problemen zijn bespreekbaar geworden, wij durven ze meer bij naam te noemen en nemen actie".

De politie is over het algemeen tevreden over de werkgroepen JOK en JORD. Wel hebben wijkagenten die werkzaam zijn in Rivieren/Dichterswijk opgemerkt dat de inbreng vanuit politie in het overleg veel groter is dan vanuit de andere partners. Wijkagenten verwachten vooral meer van de signalerende functie van het ambulant jongerenwerk en merken op dat de inbreng van het jongerenwerk sterk afhankelijk is van de werkwijze van de individuele ambulant werkers. De meer ervaren kinder- en jongerenwerkers geven overigens

wel veel signalen door over de situatie op straat, menen de wijkagenten. Meer in het algemeen komen de verwachtingen die politie en welzijn hebben van elkaars rol regelmatig niet overeen. In het kader van de groepsaankpak verwacht politie van de ambulante jongerenwerkers dat zij gezamenlijk met politie optrekken bij overlastsituaties, terwijl welzijn de aankpak van een deel van de overlastsituaties beoordeelt als een zaak van openbare orde. Een veel genoemd strijdpunt is de oudejaarsnacht: moeten jongerenwerkers nu wel of niet aanwezig zijn op die nacht? Politie vindt van wel, WUZW beoordeelt de situatie als te gevaarlijk voor haar werkers. Een ogenschijnlijk klein voorbeeld, dat – zeker voor de uitvoerende werkers van welzijn en politie - grote consequenties heeft voor het vertrouwen in elkaar.

Ten slotte moet opgemerkt worden dat de politie niet gerapporteerd over de activiteiten die de politie onderneemt in het kader van groepsaankpak. Dit gemis wordt enigszins opgeheven doordat de uitgebreide rapportages van WUZW deels betrekking hebben op het werk van de politie. De rapportage over de resultaten van de JOS-overleggen, waar de politie de grootste aanmelder van is, zijn hier een goed voorbeeld van. Volgens een bij de start van Nieuwe Kansen betrokken politiechef heeft de politie nog te weinig geïnvesteerd in rapportage en communicatie over haar activiteiten in Zuidwest. *'Wat ziet de burger nou van wat wij in al die overleggen doen? Wij zouden daar meer aandacht aan moeten besteden. Misschien meer wijkavonden organiseren'.*

4.3 Ambulant kinder- en jongerenwerk

Het team

Het ambulante team bestaat uit vier jongerenwerkers, een kinderwerker en sportbuurtwerkers (vacature) die in het totaal 95 uur per week beschikbaar hebben voor ambulante werk. De werkervaring en opleiding van de ambulante kinder- en jongerenwerkers loopt behoorlijk uiteen. Terwijl sommige werkers al 20 jaar 'in het vak zitten' zijn er ook werkers die net hun opleiding hebben afgemaakt. Niet geheel onlogisch lopen de werkers die relatief nieuw zijn tegen problemen aan waarbij zij extra ondersteuning nodig hebben. Hoewel het wel de opzet is dat de nieuwe werkers ondersteuning te bieden – zowel vanuit de begeleiding als door collega-werkers – blijkt dit in de praktijk nog weinig te gebeuren. Reden is opnieuw de hoge werkdruk van de jongerenwerkers, waardoor er weinig tijd overblijft voor uitwisseling van ervaring en deskundigheid. Vooral de minder ervaren jongerenwerkers hebben hier last van. In het jaar 2001 is een viertal teambuildingsbijeenkomsten georganiseerd. Het handelen volgens een en hetzelfde methodisch kader is daar aan de orde geweest, als ook het onderling vertrouwen. Er is nu geen voor deskundigheidsbevordering meer van het team. De begeleiders van het Jeugdteam menen – gezien de diverse samenstelling van het team – dat dit een belangrijk gemis is.

De aankpak

Belangrijke taak van de ambulante jongerenwerkers is het contactleggen met jongeren die veel op straat rondhangen en hen stimuleren tot 'zinvollere' vrije tijdbesteding. In het kader van de groepsaankpak is de aanleiding van de contactlegging veelal het signaal van een overlastsituatie, dat besproken is in een van de JOS-overleggen.

Contactlegging met de doelgroep wordt door de ambulante werkers gezien als eerste stap. Na contactlegging met (een groep) jongeren moeten er vervolgstappen genomen worden. De vervolgstappen zijn voor een groot deel afhankelijk van de analyse van de wensen, problemen en mogelijkheden van de

jongere(n), ouders en/of buurtbewoners.

Ambulant werkers geven aan dat zij – naar hun mening - niet altijd voldoende flexibel hun tijd kunnen inzetten voor nieuwe (groepen) jongeren. De ambulant werkers 'draaien' vrijwel allemaal vaste activiteiten, zoals het begeleiden van inloop, een soos of hulpverlening. In combinatie met de toch al hoge caseload van de werkers¹⁰ kan het vervolgtraject onder druk komen te staan, terwijl de ervaring is dat jongeren en buurtbewoners verwachten dat de werkers op zeer korte termijn aan de slag gaan.

Uit interviews met wijkwelzijn en politie komt naar voren dat – vooral de eerste jaren van Nieuwe Kansen – de continuïteit van het ambulant jongerenwerk onvoldoende is geweest. Ziekte en vacatures¹¹ die langdurig niet ingevuld werden zijn als belangrijkste oorzaken genoemd. Uit interviews blijkt dat dit knelpunt een slechte invloed heeft op de beeldvorming bij politie over het Jeugdteam. Wijkagenten, opbouwwerk en jongerenwerk hebben aangegeven dat de problematiek van en met jongeren in Zuidwest – met name Kanaleneiland Noord – eigenlijk vraagt om een continue aanwezigheid van ambulant jongerenwerkers op straat. De komst van twee nieuwe stedelijk jongerenwerkers (sept. 2002) noemt men hoopvol. Tegelijkertijd is de zorg uitgesproken dat de stedelijk werkers niet structureel in Zuidwest kunnen werken.

4.4 Resultaten en bereik groepsaanpak

In 2001 behoorde bijna de helft van de jongeren die met Nieuwe Kansen werden bereikt¹² tot een straatgroep, die voor (veel) overlast zorgde. Een vierde van de jongeren uit straatgroepen kreeg via het Jeugdteam een (individueel) begeleidingstraject. In 2001 waren van de straatgroepen 371 kinderen en jongeren bekend, waarvan 270 uit Kanaleneiland en 101 uit Rivieren/Dichterswijk¹³.

Gedurende heel het programma zijn via de Jongeren Op Straataanpak 578 jongeren bereikt. Van deze jongeren komt 71% uit Kanaleneiland en 29% uit Rivieren/Dichterswijk. Het gaat om 487 jongens (84%) en 79 (14%) meisjes¹⁴. Met betrekking tot de nationaliteit is het overgrote deel (62%) van Marokkaanse afkomst, 17% van Nederlandse afkomst en 9% van Turkse afkomst.

Van een vrij grote groep jongeren uit Kanaleneiland is de leeftijd niet bekend (23%)¹⁵. Kanaleneiland kent veel jongeren in de groepen die twaalf jaar of jonger zijn (21%). Daarnaast zitten er veel 17-jarigen in de groepen. In Rivieren/Dichterswijk is het aandeel 16-jarigen het grootst.

Welzijn, politie en wijkbureau zijn het er over eens dat door de groepsaanpak van Nieuwe Kansen de overlast van drie straatgroepen zeer duidelijk is afgenomen¹⁶. De andere straatgroepen veroorzaken minder overlast en één straatgroep wordt nog steeds gezien als problematisch.

- Noot 10 Het Jeugdteam moet aan 130 jongeren op jaarbasis individuele begeleiding aanbieden (intensief, licht en contactlegging).
- Noot 11 Medewerkers van politie en welzijn menen dat de salariëring van de jongerenwerkers in Zuidwest (schaal 2) reden is dat vacatures lang oningevuld blijven. In de omringende gemeenten krijgen jongerenwerkers schaal 3 of 4, terwijl de doelgroep in Zuidwest in verhouding 'zwaarder' is.
- Noot 12 Onder bereik wordt verstaan: Jeugdteam heeft contact met jongere (gehad), jongere wordt gevolgd via een van de netwerken/overleggen van NK en/of jongere wordt begeleid door Jeugdteam
- Noot 13 Hoofdstuk 5 bevat de evaluatie van de individuele aanpak.
- Noot 14 Van de overige jongeren is het geslacht niet genoteerd.
- Noot 15 Jongeren hebben hun leeftijd niet op gegeven.
- Noot 16 Vasco de Gammalaan, Egginklaan en Amerhof. Zie verder paragraaf 3.5.

Wat de betreft de inzet van het ambulant kinder- en jongerenwerk valt op dat het bereiken en contactleggen sterk is te noemen. Het jongerenwerk heeft contact met een groot deel van de doelgroep en zeker de meer ervaren werkers kunnen in korte tijd met een grote aantal kinderen en jongeren contactleggen en een beeld geven van de situatie en behoefte van de doelgroepen.

4.5 Gegevens politie

Als het gaat om de resultaten met betrekking tot het verminderen van criminaliteit geven interviews met politie een voorzichtig, maar positief beeld. Medewerkers van politie zien sinds 2002 een positieve trendbreuk als het gaat om objectieve veiligheid. De voormalig politiechef Kanaleneiland¹⁷ meent dat de resultaten van het programma Nieuwe Kansen zichtbaar worden: *"De aanpak gaat nu werken. Jongeren weten nu dat de pakkans groot is. Dat wij ze kennen, dat het minder aantrekkelijk is om in onze wijk actief te zijn"*.

Al eerder is opgemerkt dat de politie weinig rapporteert over activiteiten in Zuidwest in het kader van Nieuwe Kansen. Vanuit de politie is een beperkt aantal gegevens beschikbaar met betrekking tot de doelgroep 0-25 jaar. In deze paragraaf zijn de wel beschikbare gegevens bij elkaar gezet. Het is helaas niet mogelijk om aan de hand van de momenteel cijfers een vergelijking te maken met de voorafgaande jaren en op basis van cijfers uitspraken te doen over de bovengenoemde 'positieve trendbreuk'.

De volgende tabel geeft zicht op het aantal aanhoudingen in Zuidwest. De tabel moet als volgt gelezen worden. De getallen verwijzen naar het aantal *aanhoudingen* in Zuidwest van jongeren 0-25 jaar op basis van verschillende delicten. Dit wil *niet* zeggen dat de delicten ook daadwerkelijk door de aangehouden personen gepleegd zijn. Het gaat om de periode 2001 en 2002 (tot en met het derde kwartaal).

Aantal aanhoudingen van jongeren (0-25 jaar) in 2001 en 2002	Kanaleneiland	Rivieren/Dichterswijk	Zuidwest
Bedreiging	18	5	23 (5%)
Beroving	14	20	34 (8%)
Vernieling	19	13	32 (8%)
Diefstal fiets	7	11	18 (4%)
Geweld zonder letsel zonder wapen	12	3	15 (4%)
Geweld zonder letsel met wapen	0	0	0 (0%)
Geweld met letsel zonder wapen	15	20	35 (8%)
Geweld met letsel met wapen	4	9	13 (3%)
Winkeldiefstal	90	8	98 (23%)
Overlast jeugd	1	5	6 (1%)
Diefstal van auto	20	11	31 (7%)
Diefstal uit auto	83	34	117 (28%)
Totaal	283 (67%)	139 (33%)	422

Aan de hand van bovenstaande tabel kan het volgende gezegd worden. De meeste aanhoudingen van jongeren worden verricht op verdenking van diefstal uit auto's (autokraak: 28%). Winkeldiefstal is het volgende delict waar veel aanhoudingen op zijn (23%).

Aanhoudingen op basis van beroving, vernieling, 'geweld met letsel zonder

Noot 17 Betreffende politiechef werkt inmiddels niet meer in dienst als wijkchef Kanaleneiland

wapen' en 'diefstal van auto' komen daarna het vaakst voor (elk ongeveer 8%).

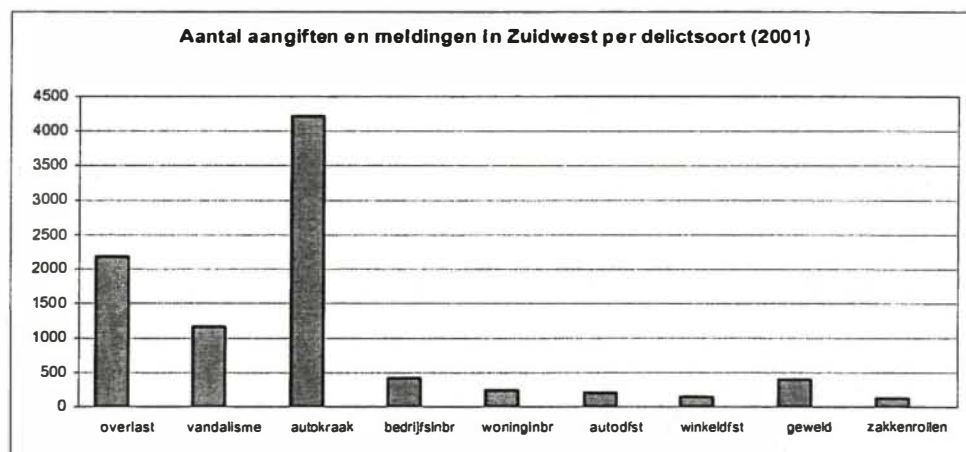
Kanaleneiland kent 67% van de aanhoudingen, Rivieren/Dichterswijk 33%. In tegenstelling tot Rivieren/Dichterswijk waar de meeste aanhoudingen worden verricht op basis van autokraak, scoort in Kanaleneiland winkeldiefstal hoger. Berooving en 'geweld met ietsel zonder wapen' komen meer voor in Rivieren/Dichterswijk dan in Kanaleneiland. Diefstal van auto's en vernieling is in Kanaleneiland weer hoger.

Vergelijking met aangiftecijfers

Om het bovenstaande (tot op zekere hoogte) te kunnen vergelijken met het aantal aangiften is de onderstaande tabel opgenomen.

Gedurende het jaar 2001 zijn -absoluut gezien- de meeste aangiften/meldingen bij de politie binnengekomen over autokraak, overlast en vandalisme. Het hoge aantal aangiften van autokraak komt overeen met het hoge aantal aanhoudingen van jongeren voor deze daad. Ook de cijfers voor vandalisme c.q. vernieling komen overeen.

Echter de relatief lage score het aantal aangiften van winkeldiefstal komt *niet* overeen met het aantal aanhoudingen van jongeren. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de pakkans voor winkeldiefstal relatief groot is.

Leeftijd

In de onderstaande tabel is het aantal aanhoudingen uitgesplitst naar leeftijd. Bij het merendeel (51%) van de aanhoudingen gaat het om jongeren tussen de 12 en 17 jaar. In 43% van de gevallen gaat het om jongeren tussen de 18 en 25 jaar. En in 6% van de gevallen zijn de jongeren jonger dan 12 jaar. Deze laatste groep wordt duidelijk het vaakst aangehouden voor winkeldiefstal (20 keer). De twee ouderen groepen worden het vaakst aangehouden voor autokraak (66 respectievelijk 49 keer), maar ook zij worden vaak aangehouden voor winkeldiefstal.

Aantal aanhoudingen van jongeren (0-25 jaar) in 2001 en 2002	0-11 jaar	12-17 jaar	18-25 jaar	totaal
Bedreiging	0	8	15	23
Berooving	0	22	12	34
Vernieling	3	16	13	32
Diefstal fiets	0	9	9	18
Geweld zonder letsel zonder wapen	0	8	7	15
Geweld zonder letsel met wapen	0	0	0	0
Geweld met letsel zonder wapen	0	17	18	35
Geweld met letsel met wapen	0	0	13	13
Winkeldiefstal	20	52	26	98
Overlast jeugd	0	0	6	6
Diefstal van auto	0	16	15	31
Diefstal uit auto	2	66	49	117
Totaal	25 (6%)	214 (51%)	183 (43%)	422

5 Evaluatie individuele aanpak

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk komen de ervaringen met en de resultaten van de individuele aanpak aan de orde. Paragraaf 5.2 bevat een korte evaluatie van de Netwerken 12-, 12+ en het Justitieel Netwerk. Daarna wordt in paragraaf 5.3 ingegaan op het aanbod Begeleiding in de wijk. Dit hulpverleningsaanbod vormt het tweede belangrijke onderdeel van de individuele aanpak van Nieuwe Kansen.

5.2 Evaluatie netwerken

Netwerken 12- en 12+

In het kader van de individuele aanpak zijn de netwerken 12- en 12+, het Justitienetwerk en het Arbeidsnetwerk belangrijke bronnen van informatie. Hier worden -in aanwezigheid van betrokken instanties- de problemen van de individuele jongeren besproken en worden afspraken gemaakt over de (vervolg)aanpak.

Besproken jongeren in de netwerken 12+ in 2001¹⁸

Jongeren uit	aantal
Kanaleneiland	160
Rivieren- en Dichterswijk	74
Totaal	234

Deelnemers vinden de opzet van de netwerken 12- en 12+ volledig en dekend¹⁹. De registratie en centrale coördinatie is -net als bij de JOS-overleggen- genoemd als sterke kant van Nieuwe Kansen.

Enkele wijkagenten menen dat er overlap bestaat tussen het Netwerk 12+ en de JOS-overleggen. Er zou wat hen betreft te vaak over dezelfde jongeren worden gesproken. Andere deelnemers herkennen deze signalen minder.

Verschillende partijen twijfelen of het netwerk 12- in de toekomst aan het programma Nieuwe Kansen moet blijven gekoppeld²⁰. Een voordeel van de koppeling is dat kinderen met problemen al in de basisschoolperiode gevolgd worden, informatie uit het netwerk 12- kan worden overgedragen aan het netwerk 12+ (zelfde registratie) en dat de aanpak van kinderen onder 12 jaar niet los hoeft te staan van de aanpak van problemen van eventuele oudere broertjes of zusjes met problemen.

Een vaker genoemd nadeel van de koppeling dat Nieuwe Kansen op zich al zeer breed is opzet en dat het gevaar bestaat dat deelnemende partijen geen zicht meer hebben op het grotere geheel en de gezamenlijke doelstelling van het programma.

Noot 18 Bron: Rapportage Wijkveiligheid Zuidwest augustus 2002.

Noot 19 Gezien het beperkte onderzoeksbudget is de keuze gemaakt geen aparte interviews te doen met deelnemers aan het arbeidsnetwerk. Zie onderzoeksverantwoording hoofdstuk 1.

Noot 20 Dezelfde vraag is gesteld voor de koppeling tussen Nieuwe Kansen en activiteiten van het schoolmaatschappelijk werk.

De participanten die in het kader van deze evaluatie zijn geïnterviewd hebben – ondanks de bovengenoemde nadelen – geen pleidooi gehouden voor het loskoppelen van het netwerk 12-.

Een algemeen verbeterpunt voor de toekomst is de informatievoorziening over de opbrengsten en activiteiten van de verschillende programmaonderdelen²¹. Zo willen wijkagenten uit Kanaleneiland willen regelmatig geïnformeerd worden over de bezigheden en besluiten die in de netwerkoeverleggen worden genomen. In Kanaleneiland nemen taakaccenthouders en niet de wijkagenten deel aan de netwerken. In Rivieren-/Dichterswijk hebben wijkagenten wel zitting in de netwerken. Terugkoppeling uit de netwerken en JOS-overleggen vormt bij hen geen probleem, waarschijnlijk doordat er in Rivieren-/Dichterswijk een kleiner politieteam wordt gewerkt²².

Justitieel netwerk

Het Justitieel Netwerk heeft ondermeer de taak een sluitende aanpak voor het afhandelen van delicten te verzorgen. Praktisch kan dit inhouden: afstemming over zittingen, advisering aan de kinderrechter en het uitvoeren van justitiële maatregelen. Het justitieel netwerk krijgt jongeren onder meer aangeboden uit de andere overleggen/netwerken i.h.k.v. Nieuwe Kansen.

Besproken jongeren in het Justitienetwerk in 2001

Jongeren uit	Aantal
Kanaleneiland	118
Rivieren-, en Dichterswijk	36
Totaal	154*

* Van de 154 jongeren zijn er 42 aangemerkt als leden van 'de harde kern'.

De oprichting van het justitieel netwerk wordt door alle betrokkenen gezien als enorme winst op het terrein van samenwerking, met name de samenwerking rond de moeilijkste groep: "de harde kern die niet wil". Als gevolg van de overleggen in het netwerk is de samenwerking tussen de afzonderlijke instellingen verbeterd. Door verbeterde samenwerking met bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdreclassering heeft het Jeugdteam en politie beter zicht op wat er met jongeren gebeurt die in het justitieel circuit terecht zijn gekomen. Bijvoorbeeld of jongeren een strafmaatregel hebben gelegd gekregen. Dit wordt gezien als grote winst. Een medewerker van politie onderstreepte dit met een voorbeeld: "*Voorheen hadden wij als politie nog geen structureel contact met de jeugdreclassering en wij als politie niet welke jongeren een maatregel hadden gekregen. Nu wel. Als ik nu een jongen op straat zie lopen waarvan ik weet dat hij een maatregel heeft gekregen en thuis moeten zitten, dan vat ik hem bij zijn kraag en breng hem thuis. De ouders weten dan vaak nog vaak van niets... Het netwerk rond de jongeren sluit zo langzamerhand....*".

De politie noemt de huidige afspraken over de aanpak van de harde kern in Zuidwest zeer helder. Wat betreft de politie is dit een gevolg van de samenwerking in het kader van Nieuwe Kansen en het Justitieel Overleg.

Noot 21 Zie ook hoofdstuk 7, paragraaf 7.3.

Noot 22 In hoofdstuk 3 is overigens wel geconstateerd dat de wijkagenten weinig informatie krijgen uit het PONK-overleg.

"Het is belangrijk om goede afspraken te maken met justitiepartners, de Top-10 lijst is daarvan het gevolg. Dit wordt wel als resultaat gezien van Nieuwe Kansen".

Een politiechef noemt het traject tussen aanhouding en rechtelijke macht nog steeds een zwakke schakel bij de aanpak van de harde kern. Doordat dit traject nog onvoldoende sluitend is, zouden nog te veel jongens behorend tot de harde kern met politiecontacten, opnieuw rondlopen in Zuidwest. Dit laatste heeft een zeer negatieve invloed op de preventieve activiteiten die plaatsvinden in het kader van Nieuwe Kansen. Door de kernpartners wordt de aanpak van de harde kern dan ook gezien als een vraagstuk dat prioriteit verdient²³.

5.3 Evaluatie Begeleiding vanuit de wijk

Jeugdteam

De jongerenwerkers hebben drie werkvelden: ambulant jongerenwerk, 'in-pandig' jongerenwerk en hulpverlening. Iedere jongerenwerker werkt op tenminste twee van de drie werkvelden. De hulpverlening wordt alleen gedaan door de 7 jongerenwerkers die een passende opleiding hebben²⁴. Aan het team hulpverleners zijn ook een praktijkbegeleider en twee stagiaires verbonden. Al met al zijn in het Jeugdteam zowel hulpverleners als jongerenwerkers als jongerenwerkers/hulpverleners vertegenwoordigd en bestaat er een nauwe samenwerking tussen beide werkvelden.

Begeleiding vanuit de wijk - aanpak

Jongeren worden via de netwerken of rechtstreeks door de ambulant werkers aangemeld voor hulpverleningstrajecten Begeleiding vanuit de wijk. De hulpverleners gaan in principe voor een eerste gesprek naar de jongere toe – bijvoorbeeld tijdens de soos op een buurthuis. De coördinator Jeugdteam vertelt over deze outreachende benadering:

"Onze kracht is dat wij zeer laagdrempelig zijn. Wij bereiken een groep jongeren die zelf geen hulpvraag formuleert en niet naar de reguliere hulpverlening toe stapt. Wij zijn sterk in het motiveringstraject".

Tijdens het eerste 'intakegesprek' stelt de hulpverlener vast op welke leefgebieden de jongeren hulp wil. Een kort traject bevat maximaal 5 gesprekken en tenminste één bezoek aan/contact met de ouders. Na deze gesprekken wordt het korte traject afgesloten omdat het probleem verholpen is. Bij een deel van de jongeren wordt minder dan 5 gesprekken gevoerd omdat de jongere niet meer komt en/of niet voldoende gemotiveerd is. Na 5 gesprekken kan er ook besloten worden dat een intensief traject noodzakelijk is om daadwerkelijk iets aan de problemen te kunnen doen. In dat geval zal de hulpverlener samen met de jongere een hulpplan opstellen. Het intensieve traject duurt maximaal 9 maanden. In de eerste vijf weken van het traject kan de hulpverlener 2,5 uur per week besteden aan de klant, na vijf weken wordt dit terug gebracht naar 1 uur per week. Gedurende het traject van 9 maanden heeft de hulpverlener daarnaast gemiddeld drie maal contact met de ouders. Methodieken over het betrekken van ouders en/of (gezins)methodieken zijn nog niet schriftelijk vastgelegd. De coördinator hulpverlening meent dat het nodig en zinnig is om dit wel te doen, maar haar takenpakket laat geen ruimte voor deze ondersteuning van het team.

Noot 23 Al eerder is opgemerkt dat de aanpak van de harde kern geen onderwerp vormt van deze evaluatie en momenteel aan de orde is andere advies/onderzoekstrajecten (Justitie in de Buurt, Heldere Aanpak Kernjongeren).

Noot 24 Sociaal Pedagogische hulpverlening of maatschappelijk werk.

In het kader van deze evaluatie is ook met verschillende deelnemers aan begeleidingstrajecten gesproken over hun ervaringen met begeleidingstrajecten en over hun wensen ten aanzien van het aanbod in de wijk. De betreffende jongeren zijn tussen de 16 en 18 jaar oud en hebben een vaste soos in het Jongeren Centrum Kanaleneiland (JCK). De jongeren gaven aan dat het vertrouwen in de hulpverlener én de locatie waar de gesprekken plaatsvinden heel belangrijk is. Zij vertelden dat het JCK voor hen een vertrouwde plek is. De contacten met vooral één van de jongerenwerkers – hun vaste contactpersoon, begeleider van de soos en tevens hulpverlener – noemen zij zeer goed. Als het gaat om behoefte aan hulp en begeleiding zijn de meningen unaniem. Voor het bespreken van problemen gaan zij alleen naar hun vaste begeleider, van andere mogelijkheden – zoals gesprekken met mentoren op school – maken zij nauwelijks gebruik. De onderstaande citaten zijn treffend in dit opzicht. Verschillende jongeren geven aan waarom zij gesteld zijn op hun vaste contactpersoon van het Jeugdteam – waarmee zij ook hulpverleningsgesprekken hebben.

"Als ik een vriend heb met problemen zou ik hem uitnodigen naar het JCK. Je kan geholpen worden, ze geven je tijd of ze maken een andere afspraak met je".

"Dan wordt met je gepraat hoe groot het probleem is, hij²⁵ steunt bijvoorbeeld met je huiswerk, gaat praten met school, met je mentor als een soort tussenpersoon...Op school heb je ook een vertrouwenspersoon. Ik ga niet praten met die persoon, hij blijft toch iemand van school, liever iemand van buiten school..."

"Ik ga liever naar het JCK, je krijgt het toch nooit positiever dan met hem²⁶. Daar ben je meer close mee, je vertrouwt 'm meer, je kent hem al lang, je gaat niet naar anderen....Je bent hier ook op je eigen plek".

Ook over de tijd die zij willen besteden met een hulpverlener zijn de jongens het eens. Wanneer een nog onbekende hulpverlener in het JCK zou gaan werken dan zouden zij er maximaal een uur per week heen willen. Maar zouden zij kunnen praten met hun huidige vaste begeleider dan hebben zij behoefte aan meer en intensievere ondersteuning.

"Het ligt er aan of ik problemen heb. Als ik problemen heb ga ik het liefst iedere dag met hem praten tot de problemen zijn opgelost...Met een ander, een onbekende, is een uur per week goed voor jongens. Voor een uur per week kom je nog met moeite, dan moeten ze je er heen slepen".

Over het feit dat de jongerenwerkers ook contactleggen met de ouders zijn de jongeren niet al te enthousiast, vooral niet omdat ouders problemen te horen krijgen. Tegelijkertijd lijken de jongens zich er bij neer te leggen dat de ouders betrokken worden, zo van; het is niet leuk, maar veranderen kunnen wij het niet. *"Het is toch al zo, hij (vaste begeleider) kent al onze ouders, ze doen het al, dus laat nu maar"*, antwoordde een van de jongens op een vraag over de betrokkenheid van ouders.

Overigens is het bij de geïnterviewde jongens niet onopgemerkt gebleven dat het Jeugdteam met een bepaalde groep jongeren niet (meer) werkt. Het gaat dan om jongens die in het verleden veelvuldig problemen hebben veroorzaakt in de jongerencentra en vaak ook leden van het Jeugdteam het werken onmogelijk maakten²⁷.

Noot 25 Redactie: "hij" = de hulpverlener/jongerwerker die de soosavonden verzorgd waar de jongeren iedere week naar toe gaan.

Noot 26 Zoals noot 25

Noot 27 Deze jongens behoren deels tot de harde kern. Het programma Nieuwe Kansen is gericht op probleem- en risicjongeren (zie ook pag. 5).

De geïnterviewde jongens betreuren dat bepaalde jongens 'buiten de boot vallen'. Een van hen verwoordde het als volgt: *"Er zijn jongens die geven ze geen aandacht meer. Dat is erg. Je moet achter jongens aan blijven lopen. Je moet altijd proberen te helpen. Die jongens moeten juist wel de aandacht krijgen van jongerenwerkers en politie"*.

Begeleiding in de wijk- rapportage

Hoewel het WUZW mede op verzoek van het wijkbureau uitgebreid rapporteert over de verschillende activiteiten en resultaten van het Jeugdteam zijn de rapportages sterk gericht op het bereik (aantal trajecten, aantal besprekingen jongeren, aantal klachten, aantal gerealiseerde einddoelen) en minder sterk op het effect en de inhoud van de activiteiten. Dit brengt met zich mee dat er aan de hand van de rapportages weinig gezegd kan worden over de relatie tussen inhoud van de aanpak en de resultaten van de aanpak. Uit de rapportages valt bijvoorbeeld niet op te maken wat de verschillen zijn tussen korte en lange begeleidingstrajecten wat betreft het bereiken van het einddoel, uitval etc. Dit is wel belangrijke informatie wil men kunnen aansturen op de effectiviteit van de aanpak (zie verder aanbevelingen). Ook informatie over de nazorggesprekken zouden in de rapportage moeten terugkomen.

Begeleiding vanuit de wijk- resultaten

Tussen juli 1999 (start Nieuwe Kansen) en september 2002 hebben in het totaal 248 jongeren individuele begeleiding ontvangen.

Van de begeleide jongeren heeft 45% het zogenaamde intensieve traject gekregen bij 40% van de begeleidingen ging het om een kort traject van maximaal 5 gesprekken en bij 5% was alleen sprake van contactlegging.

Van de begeleide jongeren is 71% man en 29% vrouw. Wat betreft leeftijd kan gemeld worden dat met name 13 en 14 jarigen vaak begeleiding hebben gekregen. Met betrekking tot de nationaliteit is 73% van Marokkaanse afkomst, 13% van Turkse afkomst en 7% van Nederlandse afkomst. Het merendeel van de jongeren in begeleiding komt uit Kanaleneiland (71%). Van de 248 begeleidingstrajecten lopen op dit moment nog 51 trajecten en zijn 197 trajecten (79%) inmiddels afgesloten. Er is op de volgende manieren afgesloten:

- 1 positief resultaat interventies: 30% (vooraf vastgestelde probleem/problemen waaraan gewerkt is/zijn, is/zijn opgelost);
- 2 klant heeft zelf problemen opgelost: 17%;
- 3 doorverwezen: 19%;
- 4 verplichte hulpverlening: 7%;
- 5 klant komt niet: 27% (klant komt niet meer opdagen en wil ook geen hulpverlening meer; is niet meer gemotiveerd).

Een grove optelling van bovenstaande leidt tot de constatering dat bij 46% van de jongeren waarmee contact is geweest in verband met Begeleiding in de wijk, de problemen zijn opgelost of door de jongere zelf (17%) of door begeleiding in de wijk (30%). Bij 26% van de begeleide jongeren heeft een doorverwijzing plaatsgevonden naar een ander hulp/begeleidingsaanbod (vrijwillig of verplicht hulp of begeleidingsaanbod). Het percentage jongeren waarvan de situatie niet verbeterd is bedraagt 27%.

Of de begeleidingstrajecten als effectief beoordeeld kunnen worden, is mede afhankelijk van de effecten op de langere termijn. De coördinator van het Jeugdteam zorgt ervoor dat de hulpverleners na drie maanden nog eens contact opnemen met de jongeren. Uit de zogenaamde 'nazorggesprekken' blijkt dat bij 50% van de jongeren na drie maanden nog steeds sprake is van een verbeterde situatie van de jongere.

Begeleiding in de wijk- resultaten per leefgebied en type begeleiding

Bekijken wij resultaten van de begeleidingstrajecten per leefgebied en type begeleiding (zie ook bijlage 3) dan valt op dat de resultaten van de korte trajecten²⁸ en de begeleiding van *praktische hulpvragen* zeer succesvol is: 7% van de jongeren hulp vraagt bij juridische kwesties, uitkeringen en belastingen²⁹. Opvallend is dat uit de evaluatie blijkt dat deze problemen met de begeleidingstrajecten vrijwel allemaal zijn opgelost.

Een ander beeld geven de resultaten op de leefgebieden *onderwijs* en *gezins-situatie*. Door middel van de begeleidingstrajecten zijn bij iets minder dan de helft van de klanten³⁰ de onderwijsproblemen verholpen. *Dagbesteding* blijft voor bijna een derde van de begeleide jongeren een probleem, meestal veroorzaakt door problemen op school.

Problemen in de gezinssituatie lijken zeer moeilijk op te lossen met de huidige begeleidingstrajecten. De hulpverleners hebben bij 29 jongeren getracht de problemen in de gezinssituatie te verhelpen. Uit de evaluatie³¹ blijkt dat de problemen in de gezinssituatie bij slechts 5 jongeren daadwerkelijk verholpen zijn.

Sinds de start van Nieuwe Kansen tot eind 2001 hebben 85 jongeren deelgenomen aan het langdurende 'intensieve' begeleidingstraject. Bij 75 jongeren van de 85 jongeren die dit traject hebben doorlopen is het einddoel na 9 maanden niet gerealiseerd, wat wil zeggen dat niet alle problemen zijn opgelost. De belangrijkste reden is dat de problematiek van de betreffende jongeren zodanig complex is (harde kern, gezinsproblemen, dagbestedingproblemen en meervoudige problematiek) dat 9 maanden Begeleiding in de wijk geen oplossing biedt.

Toch dient hier een kanttekening gemaakt te worden met betrekking tot de inhoud van met name het zogenoemde intensieve traject. Al eerder is genoemd dat het intensieve traject bestaat uit 5 weken 2,5 uur per week en daarna tot maximaal 9 maanden 1 uur per week contact met een hulpverlener. In die tijd moet de hulpverlener ook contact hebben met de ouders van de klant. In de praktijk komen veel van de jonge klanten uit multi-probleem gezinnen en hebben een slechte positie in het onderwijs. Een groot deel van hen gaat naar het speciaal onderwijs. Om ouders daadwerkelijk te betrekken bij het oplossen van problemen is het noodzakelijk om een zekere vertrouwensband op te bouwen. Onder meer door regelmatig bij ouders thuis te komen, maar daar is binnen het huidige begeleidingsaanbod geen ruimte voor. Bovendien is de ervaring dat de hulpverleners bij Marokkaanse gezinnen met verschillende gezinsleden aparte gesprekken moet voeren, omdat het minder gebruikelijk is om problemen in groepsverband te bespreken en de vader een dominante rol heeft in het gezin.

Streven is om huisbezoeken af te leggen, maar door de hoge werkdruk zijn de hulpverleners in de praktijk vaak genoodzaakt de ouders telefonisch te informeren over het traject. Verder is het Jeugdteam voor een groot deel van de contacten met ouders afhankelijk van de hulpverleners die Berbers spreken.

Het is al met al de vraag of van een dergelijk traject mag worden verwacht dat het complexe problemen oplost in de gezins- of onderwijssituatie.

Dit type problemen vraagt vaak om een intensiever contact per week dan dat de hulpverleners van het Jeugdteam kunnen bieden (zie ook aanbevelingen).

Noot 28 Maximaal 5 gesprekken met een hulpverlener.

Noot 29 Rapportage Nieuwe Kansen 2001.

Noot 30 In 2001 werd in het totaal bij 57 van de begeleidingstrajecten actie ondernomen op het leefgebied school. Bij 22 jongeren leidde de interventie tot een verbetering van de schoolsituatie.

Noot 31 Rapportage Nieuwe Kansen 2001.

De huidige werkdruk van de hulpverleners van het Jeugdteam is hoog, zo geven begeleiders en hulpverleners aan. De hulpverleners van het Jeugdteam hebben gezamenlijk 68 uur per week (1,7 fte) beschikbaar voor begeleiding in de wijk, waarvan circa 48 uur per week voor intensieve begeleiding (op jaarbasis worden 50 jongeren intensief begeleid en krijgen 50 jongeren een kort begeleidingstraject). Ter vergelijking staat hieronder een schema met de caseload en beschikbaarheid van hulpverleners van intensieve trajectbegeleidingprojecten in twee andere steden, die werken met een vergelijkbare doelgroep³².

Vergelijking met twee andere intensieve begeleidingsprojecten

	Nieuwe Perspectieven Intensief outreachend aanbod	Jeugdpreventieproject
Beschikbaarheid	7 x 24 uur bereikbaar	Buiten kantooruren via crisis achterwacht
Caseload	2 jongeren per werker (20 jongeren per werker op jaarbasis)	11 jongeren per werker (44 jongeren per werker op jaarbasis)
Kostprijs per jongere	circa euro 2.900,-	circa euro 1.300 (afhankelijk van overhead en begeleiding)
Tijdsinvestering	80 uur per jongere	40 uur per jongere

Noot 32 O.a. Nieuwe Perspectieven Amsterdam

6 Evaluatie aanvullende maatregelen

6.1 Algemeen

Het programma Nieuwe Kansen bestaat uit twee hoofdonderdelen: individuele- en groepsaankpak en een aantal aanvullende maatregelen.

De aanvullende maatregelen zijn gericht op:

- ondersteunen en betrekken van (Marokkaanse) ouders en zelforganisaties;
- ondersteuning leerlingen basisschool door Schoolmaatschappelijk werk;
- (samen met jongeren) opzetten van recreatieve en educatieve activiteiten.

In dit hoofdstuk wordt met name ingegaan op de uitvoering en resultaten van de eerste maatregel. Het hoofdstuk sluit af met een overzicht van de recreatieve en educatieve activiteiten.

6.2 Welzijn/politie: contacten met en ouders en Marokkaanse zelforganisaties

Jeugdteam

Het betrekken van ouders en de samenwerking met Marokkaanse zelforganisaties is een van de basisuitgangspunten van Nieuwe Kansen. Eind 2001 hebben het wijkbureau, politie en WUZW geconstateerd dat de samenwerking met en het betrekken van ouders nog onvoldoende van de grond was gekomen. Voor de leiding van het Jeugdteam is deze constatering aanleiding geweest om de jongerenwerkers meer aan te sturen op het betrekken van ouders en het ondersteunen van initiatieven van ouders.

Bij hulpverleningstrajecten van het Jeugdteam moet de hulpverlener standaard contact opnemen met de ouders. In de praktijk blijkt bij het Jeugdteam er in slaagt om bij 90% van de individuele begeleidingstrajecten contact te leggen met ouders. Dit is een heel hoog percentage. Helaas moet er bij de inhoud van de oudercontacten nog wel een kanttekening worden gezet. In paragraaf 5.3 is al opgemerkt dat het streven is om de ouders zoveel mogelijk thuis te bezoeken, omdat de ervaring is dat het enige tijd kost om een vertrouwensband met de ouders te ontwikkelen. Ouders hebben vaak een informatieachterstand als het gaat om de schoolsituatie van kinderen, een leefgebied waar veel van de begeleide jongeren juist problemen hebben. Om ouders goed bij de (onderwijs) situatie van de kinderen te betrekken is er veel tijd nodig, weten de hulpverleners. Helaas is de praktijk dat de hulpverleners nauwelijks tijd hebben om ouders te bezoeken en vindt een groot deel van de oudercontacten telefonisch plaats. De coördinator Jeugdteam verwacht dat de opbrengsten van de oudercontacten en hulpverleningstrajecten veel hoger liggen op het moment dat hulpverleners meer tijd kunnen besteden aan jongeren en ouders.

Niet alleen de hulpverleners, ook de ambulant jongerenwerkers en kinderwerker hebben de opdracht om contact op te nemen met ouders. Dit moet sowieso altijd gebeuren wanneer het (straat)gedrag van kinderen daar aanleiding toegeeft.

Een andere activiteit waarop het Jeugdteam steeds actiever is geworden is het ondersteunen en faciliteren van activiteiten die ouders en/of buurtbewoners zelf (willen) organiseren voor jongeren. Op dit moment zijn in buurthuizen en jongerencentra van WUZW verschillende groepen van Marokkaanse ouders actief.

Met name de teamleider Jeugdteam heeft een belangrijke stimulerende en ondersteunende rol gehad bij de oprichting van een Marokkaanse vadergroep in Kanaleneiland Zuid³³.

Ten slotte heeft het opbouwwerk van WUZW al jaren contact met organisaties van buurtbewoners, waaronder met een aantal Marokkaanse organisaties. Een van de taken van het opbouwwerk is het ondersteunen van bewonersinitiatieven, ondersteuning bieden bij het oprichten van eigen organisaties, subsidie aanvragen etc. Het opbouwwerk heeft in dit kader contacten met de Marokkaanse Stichting Tamount, die actief is in Rivieren-/Dichterswijk. Deze contacten bestonden overigens al voor Nieuwe Kansen. Andere organisaties waarmee het opbouwwerk de afgelopen jaren contact heeft, zijn het Platform Marokkaanse Zelforganisaties, de Marokkaanse Ouder Raad Kanaleneiland (dat deel uitmaakt van het Platform), het Turks Ouder Comité en de Vadergroep Kanaleneiland Zuid.

Activiteiten van politie

Politie geeft de contacten met ouders afgelopen jaar eveneens meer prioriteit. De politie is wettelijk verplicht om contact op te nemen met de ouders van kinderen onder de 12 jaar die aangehouden zijn voor een strafbaar feit. In Zuidwest wordt dit dus ook standaard gedaan. In het kader van Nieuwe Kansen worden agenten op straat aangestuurd om ook met de ouders van jongeren boven de 12 jaar die verdacht worden van een strafbaar feit contact op te nemen. Een wijkchef van politie: *"Jongeren zijn ouders vaak te slim af, ze onderscheppen post over een aanhouding of een boete. Jongeren moeten voelen dat politie de ouders toch zal inlichten...Eigenlijk moeten wij altijd de ouders spreken. Dat is een streven, het gebeurt al veel, maar wij zijn er nog niet"*.

Aangezien de politie geen aparte rapportages maakt voor haar werkzaamheden in het kader van Nieuwe Kansen, is de inzet van politie op het terrein van contactlegging met ouders niet uit rapportages af te lezen. Anderzijds weten geïnterviewden van politie ook nog weinig over de huisbezoeken en oudercontacten van het Jeugdteam. Een politiemedewerker zegt hierover: *"Als de politie en welzijn nu aansturen op de contacten met Marokkaanse organisaties en ouders dan moeten wij elkaar dat wel vertellen"*.

Zowel medewerkers van politie als van het Jeugdteam geven aan dat een deel van de ouders weinig animo heeft om betrokken te worden bij het oplossen van problemen met jongeren. Beide partijen komen uit op de dezelfde analyse; om ouders van jongeren met problemen te betrekken hebben wij veel meer tijd nodig en Berbers-sprekende collega's.

6.3 Activiteiten van Marokkaanse buurtbewoners

In Zuidwest zijn verschillende Marokkaanse organisaties actief. Hierna staat een overzicht van organisaties en activiteiten die zij voor jongeren ontplooiën in het Jongeren Centrum Kanaleneiland (JCK) en in Buurthuis Galecop.

De organisaties hebben ieder een duidelijk eigen signatuur, maar hebben ook een aantal duidelijke overeenkomsten. Alle organisaties werken buurtgericht, dat wil zeggen ze houden zich bezig met kinderen of jongeren die in de directe omgeving wonen. Ze zijn onder andere opgericht omdat ze zich zorgen maken over de situatie van de jeugd in Zuidwest, menen dat jongeren minder op straat moeten hangen en vinden dat ouders meer betrokken moet zijn bij het oplossen van problemen van de jeugd.

Verder bestaan de organisaties uit Marokkaanse vaders.

Noot 33 Zie verder paragraaf 6.3.

In het kader van deze evaluatie is gesproken met vertegenwoordigers van twee organisaties: vadergroep Kanaleneiland Zuid en het Platform Marokkaanse Zelforganisaties die werkzaam zijn in Kanaleneiland Noord. Beide organisaties worden ondersteund in het kader van Nieuwe Kansen, o.a. doordat zij een eigen budget krijgen voor het organiseren van activiteiten en doordat zij ruimte kunnen gebruiken van WUZW.

In het *Jongerencentrum Kanaleneiland (JCK)* organiseert een groep Marokkaanse vaders in het weekend en op de woensdagmiddag activiteiten. De vaste kern van de vadergroep bestaat uit drie vaders waarvan de kinderen bijna allemaal onder de 12 jaar zijn. Een van de vaders heeft, naar aanleiding van de goede ervaringen tussen het WUZW en de vadergroep, een ID-baan gekregen en werkt voor 20 uur per week op het JCK. De andere vaders draaien als vrijwilliger mee.

In JCK nemen 64 kinderen tussen de 8 en 14 jaar deel aan de activiteiten. Er bestaat een wachtlijst. In het weekend zijn er activiteiten tussen 9.00 en 17.00 uur en op woensdag de hele middag. Op zondagmiddag draait er ook een meidengroep (16-18 jarigen).

Onderdeel van het aanbod aan de kinderen tot 14 jaar zijn 'opvoedkundige lessen' waarin wordt gesproken over zaken als: respect voor ouderen, afval niet op straat gooien, op tijd naar bed gaan. De vaders zijn van mening dat het belangrijk is om kinderen niet alleen bezig te houden met recreatieve activiteiten, maar ook structureel te begeleiden. Bij jongere kinderen kan dat in de vorm van lessen. Bij de jongeren boven de 16 jaar zijn individuele gesprekken nodig. De vaders in Kanaleneiland Noord zien het met name als hun opdracht om de jongere kinderen te behoeden voor problemen. De vaders in Kanaleneiland Zuid houden zich niet bezig met jongeren boven de 16 jaar. De problematiek met oudere jeugd vinden zij voor zich zelf te complex.

"Bij jongeren boven de 16 jaar duurt het maanden om elkaar te leren kennen, om het verleden te leren kennen van de jongens. Jongens lopen niet zo maar op straat, die hebben problemen...Alles moet weer gecorrigeerd worden".

De vaders hebben weinig tot geen kennis van de inhoud van werkzaamheden van het Jeugdteam en de begeleidingstrajecten. Zij menen dat dit een gemis is. Wat hen betreft zou het zinvol zijn om vaker bijeen te komen met uitvoerend werkers die zich in Zuidwest bezighouden met de doelgroep.

De vaders geven aan meer te willen organiseren, dat de vraag vele malen groter is dan hun aanbod, maar vertellen simpelweg niet meer aan te kunnen. Zij zijn er van overtuigd dat het heel belangrijk is om andere ouders te motiveren om ook actief te worden. De ervaring is dat Marokkaanse ouders zeer moeizaam te activeren zijn.

"Zonder ouders bij de begeleiding van kinderen, heeft de begeleiding geen resultaten. Ouders moeten ook wakker worden. Het zijn je eigen kinderen. Je kan niet gewoon je kinderen bij het jongerencentrum afzetten....Het is moeilijk om ouders te vinden die wekelijks komen helpen. Wij hebben nu een rooster gemaakt, iedere week moeten drie ouders helpen. Wij zijn ook een beetje streng met de ouders, je moet gewoon komen.. Wij benaderen de vaders en moeders als één. Moeders zijn heel belangrijk, wij willen ook een moedergroep starten. In de buurt zijn ook veel alleenstaande Marokkaanse moeders die we willen bereiken".

De ervaring leert dat de oudere Marokkanen, die actief zijn of willen zijn in de buurt, vaak niet de ouders zijn van de jongeren die de meeste problemen veroorzaken. Ook op de 8 opvoedingsondersteuningscursussen die door Marokkaanse vaders in JCK werden georganiseerd (in het kader van Nieuwe Kansen) kwamen vooral de ouders af die zich zorgen maken, maar veel minder ouders van kinderen met problemen.

De vaders menen dat een van de oorzaken is dat veel ouders van die laatste groep nauwelijks opleiding hebben:

"Mensen die nooit naar school zijn geweest, die nemen geen initiatief om een cursus te volgen. Het is wel goed als de hulpverleners contact hebben met de ouders. Je moet het nooit opgeven. Iedere keer weer opnieuw proberen".

In *Buurthuis Galecop* is het Platform Marokkaanse Organisaties actief, bestaande uit vijf Marokkaanse vrijwilligers uit Kanaleneiland Noord. Het Platform bereikt, naar eigen zeggen, ieder week 70 jongeren. Het gaat om twee groepen jongeren; de Spaaklaangroep (30 jongeren) en de Bernadottelaan (40 jongeren). De groep van de Bernadottelaan wordt beschreven als een 'harde-re groep', waaruit circa 10 jongeren behoren tot de harde kern. Met name jongeren van de Bernadottelaan hebben vaak problemen met de ouders, is de ervaring van het Platform.

"Er is veel problematiek onder ouders. Er is een groep waarvan de vaders werkloos zijn, de hele dag niets doen, in het theehuis zitten en de moeders werken. Bij een andere groep werken de ouders dag en nacht. Er is weinig contact met de kinderen".

Twee avonden per week kunnen de jongeren terecht in de Galecop³⁴. Jongeren zijn dan bezig met activiteiten als dammen, computerspellen en praten. De vaders zijn dan aanwezig als begeleiders. Getracht wordt om jongeren apart te nemen voor begeleidingsgesprekken. In die gesprekken wordt ondermeer gesproken over de situatie en mogelijkheden van jongeren, maar ook over het gedrag van jongeren. De voorzitter van Platform vindt het belangrijk om jongeren te leren over respect voor anderen. Kennis van de Islam kan daarbij helpen, meent de voorzitter.

"Jongens weten via hun geloof dat ze mensen in Nederland moeten respecteren, met rust moeten laten en geen diefstal moeten plegen... Als je kennis hebt van de Islam dan weet je dat je mannen en vrouwen moet respecteren". Het Platform heeft ook, met succes, verschillende uitstapjes voor de jongeren georganiseerd. Verder is het Platform opgevallen door haar activiteiten met oud en nieuw. Die verliepen vorig jaar succesvol en zonder problemen. Ook verschillende wijkagenten zeggen zeer tevreden te zijn over de activiteiten van het Platform.

De vadergroepen in Kanaleneiland Noord en Kanaleneiland Zuid hebben dezelfde wensen ten aanzien van het aanbod voor de jeugd. De algemene mening is dat er veel meer activiteiten voor de kinderen georganiseerd moeten worden, volwassen begeleiders moeten de kinderen al jong kennen om ze later beter te kunnen aanspreken. Binnen het activiteitenaanbod moet er aandacht zijn voor gedragsregels, zoals respect tonen. Ouders moeten zo veel mogelijk betrokken worden. Het Platform Marokkaanse Organisaties wil om die reden ouder-kind activiteiten gaan organiseren, zoals het gezamenlijk zwemmen of sporten. Net zoals de vaders in Kanaleneiland Zuid meent de voorzitter van het Platform dat vrouwen nog onvoldoende actief zijn in de wijk. Hij betreurt dit omdat het juist de vrouwen die het meeste contact hebben met kinderen.

"Vrouwen moeten zelfstandig worden, net zoals de Nederlandse vrouwen, vrouwen moeten niet wachten tot de mannen zich bewegen. 99% van de ouders die kinderen van school halen zijn vrouw. Zij hebben het meeste contact met de kinderen, niet de mannen, zonder vrouwen lukt het niet..."

Noot 34 De soos-activiteiten in Buurthuis Galecop worden sinds november 2002 georganiseerd en uitgevoerd door het Jeugdteam WUZW en niet meer door het Platform Marokkaanse Zelforganisaties. De onderzoekswerkzaamheden zijn afgesloten voordat dit besluit werd genomen door WUZW, zodat in deze rapportage geen aandacht wordt besteed aan de achterliggende reden van stopzetting van samenwerking met het Platform.

Vrouwen moeten zelf bedenken hoe zij actief willen worden, met of zonder mannen, zij moeten kiezen".

Om oudere jongeren met problemen te kunnen helpen is er veel tijd nodig, over het algemeen hebben de jongeren weinig vertrouwen in volwassenen en hulpverlening. De verwachtingen van de vaders ten aanzien van begeleiding van jongeren in het criminele circuit, zijn nog al pessimistisch. Zij waarschuwen geen tijd in deze groep te stoppen, als deze ten koste gaat van het preventieve aanbod aan de jongere kinderen.

De voorzitter van het platform vertelt dat hij sinds twee jaar op de hoogte is van Nieuwe Kansen, maar dat hij eigenlijk weinig weet van het programma als geheel, het werk van het Jeugdteam en de resultaten van de aanpak. Ook is hij van mening Marokkaanse ouders uit de buurt weinig tot niets weten over wat er gebeurt voor jongeren in de buurt.

"Ze hadden voorlichting moeten geven via de scholen, de moskee of via de Radio (red. Arabisch/berbers programma).

6.4 Sport- en spelmogelijkheden

De vaste recreatieve en educatieve activiteiten staan in het schema op onderstaand schema (op jaarbasis circa 65). Naast vaste activiteiten vinden er ad hoc activiteiten plaats – afhankelijk van wensen van jongeren en mogelijkheden van het Jeugdteam. Deze ad hoc activiteiten worden soms samen met de jongeren uit de groepen georganiseerd.

Dag	Activiteit	Leeftijd	Tijd
Maandag	Middagsoos Heycop	12-15	16.00-17.30
	Middagsoos JCK	12-15	16.00-17.30
	Meidenclub Galecop	12-14	16.00-18.00
Dinsdag	Middagsoos Heycop	12-15	16.00-17.30
	Middagsoos JCK	12-15	16.00-17.30
	Jongerensoos Heycop	16-21	19.00-22.00
	Meidenclub Galecop	14-18	16.00-18.00
Woensdag	<i>soos Galecop Bernadottegroep</i>		<i>19.30-22.00</i>
	Meidenclub 12 + Heycop	12-14	16.00-18.00
	Meidenclub 14 + Heycop	12-14	16.00-18.00
	<i>Huiswerkklas vadergroep JCK</i>		<i>14.00-16.00</i>
	Tienersoos KEZ	12-15	19.00-21.00
	Jongerensoos 'Hoek' JCK	16-25	18.00-22.00
Donderdag	Tienersoos Galecop	12-15	16.00-18.00
	<i>soos Galecop Spaaklaangroep</i>		<i>19.00-22.00</i>
Vrijdag	Tienersoos Heycop	12-15	16.30-18.30
	Jongerensoos IJsselstraat		19.00-22.15
Zaterdag	<i>Arabische taalles</i>	<i>12-16</i>	<i>12.00-16.00</i>
	Jongerensoos Heycop	15-18	19.00-22.00
	Turkse soos JCK	16-25	20.00-23.00
Zondag	<i>Arabische taalles</i>	<i>12-16</i>	<i>12.00-16.00</i>
	Zondagsoos Heycop	12-21	19.00-21.00
	<i>Huiswerkklas vadergroep JCK</i>		<i>14.00-16.00</i>
	<i>Voetbal Spaaklaan en Bernadottegroep</i>		<i>19.00</i>

* Alle cursief weergegeven activiteiten zijn tot december 2002 door en/of i.s.m. de zelforganisaties georganiseerd. Sinds december 2002 zijn de soosavonden in de Galecop overgenomen door WUZW.

Geïnterviewde jongens geven aan dat er sinds Nieuwe Kansen meer gebeurt voor jongeren in de wijk. Een van de jongens vertelt:

"Er is zeker wel wat veranderd in de wijk. Er zijn meer activiteiten. Je kan begeleiding krijgen. Je ziet jongerenwerkers op straat lopen en je kan ze aan-

spreken".

Ondanks de verbetering van de laatste jaren, zijn de jongens ook van mening dat er meer open inloop, meer sport- en computermogelijkheden en meer kinder- en jongerenactiviteiten in de wijk georganiseerd moeten worden. Een van de jongens vertelt:

"Er zijn weinig plaatsen voor kinderen om te spelen. Weinig pleintjes om veilig te spelen, waar ze zich veilig voelen.... Laat de oudere jongens maar dingen organiseren voor de kleintjes, dat willen wij wel".

Twee anderen menen dat van het Nieuwe Kansen budget maar weinig wordt besteed aan activiteiten voor de jeugd. Volgens hen hebben jongeren in de wijk veel behoefte aan activiteiten en uitstapjes. De jongens vinden het leuk wanneer zij samen met het Jeugdteam activiteiten kunnen en konden organiseren. Een van hen vertelt:

"Eigenlijk heb je iedere week wel behoefte aan een activiteit en dan niet Mexicaans koken, maar iets leuks. Zelf iets organiseren. Uitslapjes regelen. Dan leer je ook samenwerken, telefoneren, dingen regelen".

Op dit moment bestaat het activiteitenaanbod in de buurt- en jongerencentra in Kanaleneiland vooral uit soosavonden. Een soos is bedoeld voor een vaste groep deelnemers. Het WUZW biedt aan verschillende groepen één maal per week een soos. Ook Marokkaanse organisaties verzorgen een aantal soos-activiteiten waaraan vaste groepen jongeren/kinderen deelnemen. Er is overigens door WUZW en het Platform Marokkaanse Organisaties bewust gekozen om bepaalde groepen 'uit elkaar te houden'. Zo komt de groep van de Spaaklaan op een andere avond dan de Bernadottegroep in de Galecop. Achterliggende reden is dat de jongens van de Spaaklaan een andere leeftijd en problematiek hebben dan de jongens van de Bernadotte-laan.

In Kanaleneiland worden weinig open inloopactiviteiten georganiseerd. Uit interviews met jongens die deelnemen aan een soos in JCK blijkt dat jongens wél behoefte aan hebben aan open-inloop.

"Het enige goede hier is dat kinderen 1 uur per week in de Sporthal kunnen binnen lopen... Wij kunnen ook nergens gewoon sporten. De voetbalkooi van een school was onze enige mogelijkheid. Dan moesten wij over het hek klimmen. Voor de rest is hier niets".

De jongens beklagen zich over het feit dat ze alleen van JCK gebruik kunnen maken op één vaste avond en alleen met hun vaste begeleider kunnen praten, terwijl zij het liefst iedere dag gebruik maken van de ruimte en ook de andere medewerkers willen aanspreken als zij 'kleine vraagjes' hebben.

Verder hebben zij behoefte aan meer activiteiten, meer uitjes en bovenal aan meer mogelijkheden om met de computer te werken. Op dit moment moeten de jongens soms de hele avond wachten om even op de computer te kunnen werken. Het liefst zouden zij een computerruimte hebben in JCK.

Ten slotte. In het kader van deze evaluatie is één knelpunt door vrijwel alle betrokkenen genoemd. In Zuidwest is al langere periode geen sportjongerenwerker. Hoewel de subsidiering van het sportbuurtwerk niet opgenomen is in het programma Nieuwe Kansen, beïnvloedt het ontbreken van dit aanbod wel degelijk de beeldvorming over de activiteiten van welzijn in Zuidwest.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Doelstellingen

In de beginperiode van het programma Nieuwe Kansen is veel geïnvesteerd in het op gang krijgen van de samenwerking tussen de kernpartners van Nieuwe Kansen: welzijn, politie en gemeente (wijkbureau). Daarnaast zijn de eerste jaren gebruikt om een goede structuur op te zetten voor structurele samenwerking bij de aanpak van problemen met en van individuele jongeren en straatgroepen. Sinds ruim een jaar vragen het ontwikkelen van structuur en samenwerking minder aandacht en kan er meer aandacht worden besteed aan de inhoud en de resultaten van de aanpak. Het bestrijden van overlast is binnen het programma gaandeweg steeds belangrijker geworden. Een tweede accentverschuiving doet zich sinds 2002 voor: nadat eerst vooral op (het aanbod en aanpak van) de jongeren is 'gefocust' komen de ouders steeds meer in beeld.

Hoofddoelstelling van Nieuwe Kansen is het 'bewerkstelligen van een positieve trendbreuk bij jongeren door middel van een integrale samenwerking tussen de verschillende partners'. De bijbehorende subdoelstellingen zijn:

- 1 *verminderen van probleem en/of signaalgedrag onder de doelgroep;*
- 2 *vermindering overlast en criminaliteit door de doelgroep;*
- 3 *betere samenwerking tussen betrokken partijen.*

7.2 Conclusies m.b.t doelstellingen

Op basis van deze evaluatie kan geconstateerd worden dat het programma Nieuwe Kansen heeft bewerkstelligd dat:

Met betrekking tot doelstelling 1

- meer zicht bestaat op de problemen van en met jongeren in Zuidwest en dat deze problemen op structurele wijze worden geregistreerd;
- het Jeugdteam een laagdrempelig outreachend begeleidingsaanbod in de wijk verzorgt voor probleem- en risicjongeren in Zuidwest.

Met betrekking tot doelstelling 2

- er een structuur voor de aanpak van overlast door jongerengroepen (JOS, registratie) is opgezet waarover alle deelnemende partijen tevreden zijn;
- overlastgevend straatgroepen in beeld zijn bij instellingen;
- op verschillende locaties in Zuidwest duidelijk sprake is van een vermindering van de overlast op straat, onder andere Egginklaan (Transwijk), Kanaleneiland Zuid en het Brederoplein³⁵.

Met betrekking tot doelstelling 3

- er ten behoeve van de samenwerking een netwerk- en overlegstructuur is opgezet, met heldere coördinatie;
- er sprake is van structurele en verbeterde samenwerking tussen de instellingen die zich bezighouden met jongeren in Zuidwest;
- er sprake is van verbeterde samenwerking tussen instellingen onderling, ook buiten de vergaderingen en dat er kortere lijnen tussen instellingen zijn;

Noot 35 Zie ook bijlage 2.

- er sprake is van een verbeterde samenwerking tussen instellingen die zich (mede) bezighouden met het justitiële traject; politie, Openbaar Ministerie, Raad van Kinderbescherming, jeugdreclassering en Bureau Halt.

7.3 Conclusies m.b.t. programmaonderdelen

Het programma Nieuwe Kansen bestaat uit:

- 1 individuele aanpak;
- 2 groepsaankpak;
- 3 aanvullende maatregelen.

De *groepsaankpak* is gericht op het verminderen van overlast veroorzaakt door groepen jongeren. De groepsaankpak bestaat uit de overleggen Jongerenoverlast op Straat en de activiteiten van de ambulant werkers van het Jeugdteam.

De individuele aanpak bestaat uit verschillende structurele netwerkoeverleggen, waaraan de instellingen die betrokken zijn bij jeugdigen in Zuidwest deelnemen. Er is een netwerk 12+, netwerk 12-, justitieel netwerk en een arbeidsnetwerk. Gezamenlijk doel van de netwerken is het bespreken van signalen over individuele jongeren met problemen, afstemming en doorverwijzing van individuele jongeren naar begeleidings- en hulptrajecten en/of afstemming van justitiële trajecten.

Tweede onderdeel van de *individuele aanpak* is het bieden van laagdrempelige individuele hulp- en begeleidingstrajecten in de wijk. Het Jeugdteam biedt korte begeleidingstrajecten bestaande uit 5 gesprekken, gericht op het oplossen van relatief kleine en praktische hulpvragen. Daarnaast zijn er langerdurende 'intensieve' hulp- en begeleidingstrajecten. Dit betekent 5 weken van 2,5 uur begeleiding (incl. oudercontact) en daarna 1 uur per week, maximaal 9 maanden. Deze trajecten zijn bedoeld voor jongeren met problemen op meerdere leefgebieden.

De *aanvullende maatregelen* die behoren bij het programma Nieuwe Kansen zijn gericht op:

- ondersteunen en betrekken van (Marokkaanse) ouders en zelforganisaties;
- ondersteuning leerlingen basisschool door Schoolmaatschappelijk werk;
- (samen met jongeren) opzetten van recreatieve en educatieve activiteiten.

In paragraaf 7.3.1 tot en met 7.3.4 staan de conclusies die betrekking hebben op de verschillende onderdelen van het programma Nieuwe Kansen.

7.3.1 De groepsaankpak

Resultaten van de groepsaankpak, te weten de *overleggen over (de aanpak van) jongerenoverlast* en het *ambulant kinder- en jongerenwerk* zijn ondermeer dat:

- de overleggen Jongeren Overlast op Straat voldoen aan de doelstelling van het bespreken van signalen over overlast van straatgroepen en het afstemmen van vervolgtrajecten en acties van de deelnemende instellingen;
- voor alle overlast gevende straatgroepen in Zuidwest aparte plannen zijn opgesteld waarin de inzet van welzijn, politie en anderen betrokkenen is vastgelegd;
- buurtbewoners klachten (kunnen) indienen over overlast bij het Jeugdteam via een speciaal daarvoor ontwikkeld klachtenformulier en dat buurtbewoners ook daadwerkelijk gebruik maken van deze mogelijkheid - in 2001 werden in totaal 398 klachten ingediend;

- in Kanaleneiland/Transwijk anno 2002 op zes overlastgevende straatgroepen en in Rivieren-, Dichterswijk op vier straatgroepen acties worden ondernomen in het kader van de groepsaankpak en dat die acties op verschillende locaties hebben geleid tot een vermindering van de overlast;
- in het JOS overleg Kanaleneiland sinds de start van Nieuwe Kansen, 1999 tot september 2002 in totaal 412 jongeren zijn besproken, waarvan 85% jongens. (Van de 412 besproken jongeren uit Kanaleneiland heeft 13,8% een Nederlandse achtergrond, 68% een Marokkaanse achtergrond en 8% een Turkse achtergrond.);
- in het JOS overleg Rivieren- Dichterswijk zijn - sinds de start van Nieuwe Kansen in 1999 tot september 2002- in het totaal 166 jongeren besproken, waarvan 81% jongens. (Van de besproken jongeren heeft 25% een Nederlandse, 46% een Marokkaanse, 3,5% een Surinaamse en 11% een Turkse achtergrond.);
- het zicht op overlast gevende straatgroepen goed is en de samenwerking rond en registratie van de aankpak van deze groepen goed is;
- dat ambulant werkers een duidelijke rol hebben in de contactlegging met de groepen, het opzetten van activiteiten voor en met die groepen en het zicht houden op ontwikkelingen van (nieuwe) groepen jongeren op straat en daarmee een belangrijk onderdeel vormen van de groepsaankpak.

7.3.2 De individuele aankpak

Op basis van deze evaluatie constateren wij dat de *netwerkoeverleggen gericht op bespreking van individuele jongeren* de volgende resultaten hebben opgeleverd:

- netwerken voldoen aan de doelstelling van het bespreken van signalen m.b.t problemen van individuele jongeren in Zuidwest; netwerken voldoen aan de doelstelling van afstemming van individuele vervolgtrajecten en doorverwijzing;
- in het netwerk 12+ zijn in 2001 in totaal 234 jongeren met problemen besproken;
- in het justitieel netwerk zijn in 2001 in totaal 154 jongeren besproken die in een justitieel traject zitten of dreigen te geraken;
- in het arbeidsnetwerk zijn in 2001 zijn in totaal 30 jongeren besproken;
- in netwerken – met name justitieel netwerk- zijn afspraken gemaakt over de aankpak van de Harde Kern. Het justitieel netwerk stelt in dit kader maandelijks een top-10 op, van harde kernjongeren die de meeste aandacht behoeven;
- naar aanleiding van de verbeterde afstemming van justitiële trajecten noemen de deelnemers het justitieel netwerk een van de grootste winstpunten van het programma Nieuwe Kansen.

Op basis van deze evaluatie constateren wij over de *individuele begeleidingstrajecten* van WUZW (Jeugdteam) dat:

- sinds de start van Nieuwe Kansen tot september 2002 hebben in totaal 248 jongeren uit Zuidwest aan een begeleidingstraject deelgenomen (111 intensief, 99 lichte trajecten en 38 controle gesprekken);
- op dit moment 51 jongeren in een begeleidingstraject zitten;
- van de begeleide jongeren 71% man en 29% vrouw is;
- 73% van de begeleide jongeren een Marokkaanse achtergrond, 13% een-Turkse en 7% een Nederlandse achtergrond heeft;
- de korte begeleidingstrajecten bij praktische hulpvragen vrijwel allemaal succesvol zijn afgesloten m.a.w. de problemen zijn opgelost;
- van het totale aantal jongeren waarmee het Jeugdteam contact heeft gehad i.v.m. Begeleiding in de Wijk bij 30 % van de jongeren de problemen zijn opgelost als direct gevolg van deelname aan het begeleidingstra-

ject, 17% van de jongeren zelf problemen heeft opgelost³⁶ en 19% van de jongeren waarmee het Jeugdteam contact heeft gelegd is doorverwezen naar het reguliere hulp- en begeleidingsaanbod;

- bij 50% van de begeleide jongeren is na drie maanden nog steeds sprake van een verbeterde situatie;
- de opzet van de langere 'intensieve' begeleidingstrajecten een verbeterlag verdienen omdat bij het grootste deel van de jongeren die hieraan hebben deelgenomen de problemen niet zijn opgelost aan het einde van de begeleidingsperiode; vooral problemen in de gezins- en onderwijssituatie worden met het huidige begeleidingsaanbod te weinig opgelost mede doordat, gerelateerd aan de ernst van de problematiek, er relatief weinig contact-uren zijn met jongere en ouders (zie aanbeveling).
- jongeren die deel hebben genomen aan Begeleidingstrajecten, waarderen het aanbod en noemen de vertrouwensbasis met de hulpverlener van het Jeugdteam en de vertrouwde locatie – het JCK- als belangrijkste argumenten.

7.3.3 Aanvullende maatregelen

Met betrekking tot de maatregelen gericht op het *samenwerken en betrekken van (Marokkaanse) ouders* constateren wij:

- het betrekken van ouders en buurtbewoners vormt steeds meer een integraal onderdeel van de aanpak van politie en welzijn;
- de doelstelling dat jongerenwerkers per jaar met minimaal 25 ouders uit de straatgroepen contact hebben over het gedrag van hun kinderen op straat ruimschoots gehaald is;
- de doelstelling om bij minimaal 50% van de trajecten Begeleiding in de Wijk contact te hebben met de ouders eveneens ruimschoots wordt gehaald – bij circa 90% van de trajecten is er (telefonisch) contact opgenomen met ouders – maar dat een kwalitatieve verbetering bewerkstelligd kan worden door meer tijd beschikbaar te stellen voor huisbezoeken;
- dat verschillende groepen van Marokkaanse vaders in Zuidwest³⁷ ondersteund worden door WUZW (Jeugdteam) bij het zelf organiseren van activiteiten voor jeugdigen en dat middels deze activiteiten met een groot aantal ouders contact bestaat;
- dat het betrekken van ouders van kinderen met meervoudige problemen moeilijk is voor de leden van het Jeugdteam, politie maar ook voor leden van de Marokkaanse zelforganisaties en dat alle partijen aangeven daar in de toekomst meer inzet op te willen plegen.

Noot 36 Een totaal overzicht van resultaten staat in bijlage 3.

Noot 37 De soos-activiteiten in Buurthuis Galecop worden sinds november 2002 georganiseerd en uitgevoerd door het Jeugdteam WUZW en niet meer door het Platform Marokkaanse Zelforganisaties. De onderzoekswerkzaamheden zijn afgesloten voordat dit besluit werd genomen door WUZW, zodat in deze rapportage geen aandacht wordt besteed aan de achterliggende reden van stopzetting van samenwerking met het Platform.

7.4 Aanbevelingen m.b.t de organisatie

Netwerken en overleggen- algemeen

In paragraaf 7.3.1 en 7.3.2 is aangegeven dat de overleggen en netwerken voldoen aan de doelstelling van het programma Nieuwe Kansen en dat er sprake is van heldere coordinatie. Ook is in paragraaf 7.2 aangegeven dat de samenwerking tussen de instellingen – mede als gevolg van de overleggen en netwerken - verbeterd is.

Alleen bij de positionering van het netwerk 12- en het schoolmaatschappelijk werk³⁸ in het programma Nieuwe Kansen zijn enige kanttekeningen gezet. Enerzijds is men tevreden over de koppeling tussen 12- en 12+ aanpak omdat kinderen met problemen tijdens de basisschoolperiode al in beeld zijn en gevolgd kunnen worden. Anderzijds is het programma Nieuwe Kansen zeer breed. Een vaker genoemd nadeel van de brede opzet van het programma, is dat de deelnemende partijen geen zicht meer hebben op het grotere geheel en de gezamenlijke doelstelling en resultaten.

- *Aanbeveling: De opzet en werkwijze van de overleggen en netwerken in de toekomst niet veranderen.*

De communicatie tussen en over de verschillende onderdelen, waaronder over de onderdelen 12- en 12+, dient verbeterd te worden. Zie daarvoor de aanbevelingen met betrekking tot communicatie onder paragraaf 7.6.

Rapportages WUZW

Allereerst, de huidige rapportages van WUZW geven alleen zicht op de activiteiten van het Jeugdteam en de netwerk/JOSoverleggen. Het is zinvol om ook meer zicht te verschaffen op activiteiten van andere partijen - zoals van opbouwwerk en (Marokkaanse) bewoners - op het moment dat er sprake is van samenwerking of bijdrage van die partijen aan Nieuwe Kansen.

Ten tweede, WUZW rapporteert ieder kwartaal over een aantal onderdelen van Nieuwe Kansen. De rapportages geven veel kwantitatieve informatie maar geven weinig inzicht in de relatie tussen inhoud en resultaten. Belangrijkste voorbeeld daarvan is het feit dat in rapportages geen onderscheid wordt gemaakt tussen de resultaten van korte en langere begeleidingstrajecten; de resultaten van beide – inhoudelijk zeer verschillende trajecten - worden bij elkaar opgeteld. Dit bemoeilijkt het doen van gedegen uitspraken over de effectiviteit van het huidige begeleidingsaanbod.

- *Aanbeveling: In de toekomst korter rapporteren over kwantitatieve gegevens en meer aandacht besteden aan de inhoudelijke kant van de aanpak en de relatie tussen inhoud en resultaten.*

Rapportage politie

Over de rapportage van politie kunnen wij kort zijn, aangezien er nauwelijks wordt gerapporteerd door politie over hun aandeel in Nieuwe Kansen. Groot nadeel daarvan is dat de bij Nieuwe Kansen betrokken instellingen, maar ook burgers geen zicht hebben op de inzet van politie en de resultaten van de politie-inzet in Zuidwest.

- *Aanbeveling: De politie zal in de toekomst meer aandacht moeten besteden aan rapportage en communicatie, met als primaire doel samenwerkingspartners en buurtbewoners te informeren over haar inzet, koers en resultaten in de wijk. Vanuit politie is de suggestie gekomen om vaker een buurtoverleg te organiseren.*

Noot 38 De resultaten en positionering van het schoolmaatschappelijk werk vormen geen onderdeel van deze evaluatie.

Directeuren in overlegstructuur?

In deze evaluatie is geconstateerd dat de 'hoogste leidinggevendenden' van WUZW en wijkbureau niet deelnemen aan de structurele overleggen die plaatsvinden in het kader van Nieuwe Kansen. Dit gegeven is volgens een deel van de betrokkenen een oorzaak dat samenwerkingsproblemen in de startfase van Nieuwe Kansen te lang hebben voortgeduurd. De hoogste leidinggevendenden van het wijkbureau (gemeente), politie en openbaar ministerie nemen wel deel aan de 'wijkvierhoek'. De wijkvierhoek is het overleg waar invloed kan worden uitgeoefend op de samenwerking op het gebied van Jeugd en Veiligheid (Nieuwe Kansen). Als opdrachtgever vertegenwoordigt de gemeente in dit overleg (ook) de wijkwelzijnsorganisatie.

- *Aanbeveling: Uitzoeken hoe de 'hoogste leidinggevendenden' op de meest effectieve wijze betrokken zijn bij Nieuwe Kansen.*

Marokkaanse ouders/organisaties

Op dit moment zijn vertegenwoordigers van (Marokkaanse) organisaties/ouder- en buurttraden op geen enkele manier vertegenwoordigd in de overlegstructuur van Nieuwe Kansen. Met andere woorden; enerzijds zijn politie en welzijn van mening dat ouders in toenemende mate betrokken moeten zijn en worden en zijn er verschillende (zelf)organisaties actief in de wijk, anderzijds bestaat er geen enkel overleg waarin de inspraak vanuit deze groepen een plaats heeft.

- *Aanbeveling: Op korte termijn zal uitgezocht moeten worden hoe (Marokkaanse) ouders, buurtbewoners en (zelf)organisatie betrokken worden en willen zijn bij het activiteitenaanbod en samenwerking in Zuidwest; naar de inhoud van de activiteiten die zij (willen) bieden en naar de mogelijkheden van inspraak en deelname aan overleggen. De periode van deze evaluatie is te kort geweest – en het onderwerp is te belangrijk – om nu al een voorstel te doen dat recht doet aan alle betrokkenen.*

7.5 Aanbevelingen m.b.t de aanpak

Ambulant jongerenwerk

Uit deze evaluatie is gebleken dat ambulant jongerenwerk een zeer belangrijk aanbod vormt in de wijk. Niet alleen alle professioneel betrokkenen ook jongeren zelf hebben aangegeven dat de behoefte aan jongerenwerk groot is – vaak groter dan het aanbod. In paragraaf 7.3.1 staat genoemd dat ambulant jongerenwerk een onmisbare schakel is in de aanpak van jongerenoverlast. Verder is genoemd dat ambulant werk een noodzakelijke eerste stap is in de toeleiding van jongeren met problemen naar hulpverleningstrajecten.

- *Aanbeveling: gedegen (laten) uitzoeken hoeveel fte ambulant jongerenwerk er in Zuidwest nodig is in relatie tot grootte en problematiek van de doelgroep. Hierbij dienen de randvoorwaarden van het ambulant werk niet uit het oog verloren te worden, zoals veiligheid, coaching en salariering van de werkers.*

Begeleiding in de Wijk

Het aantal uren intensieve begeleiding dat de hulpverleners van het Jeugdteam beschikbaar hebben per klant is 2,5 uur voor een periode van 5 weken en daarna 1 uur per week (gedurende maximaal 9 maanden). Op basis van interviews en rapportages menen wij aan te kunnen geven dat het huidige aanbod ontoereikend is voor een doelgroep met een complexe en meervoudige problematiek, waar bovendien vaak sprake is van geringe ondersteuning en begeleiding vanuit de ouders.

Voor dergelijke problematiek is een intensieve aanpak nodig. Een aanpak die bestaat uit iets meer dan één uur per week per jongere is niet intensief te noemen en men dient serieus de vraag te stellen of dit wel effectief kan zijn. Bovendien is het onmogelijk om binnen deze tijd ook nog de ouders thuis te bezoeken, ze actief te betrekken bij de aanpak en bemiddelingsgesprekken te voeren met instellingen waar de jongere vast is gelopen. Dit laatste zou wel behoren tot de taken van de hulpverleners, maar uit de ervaring van de afgelopen jaren blijkt dat hulpverleners nauwelijks aan deze taken toe komen.

De coördinator hulpverlening van het Jeugdteam en vertegenwoordigers van Marokkaanse zelforganisaties menen dat hulp- en begeleidingstrajecten meer effect sorteren wanneer ouders actief betrokken zijn en hulpverleners voldoende tijd hebben om vertrouwen op te bouwen met de ouders en contacten te onderhouden. De methodiek die het Jeugdteam moet gebruiken voor het betrekken van ouders en/of gezinsleden is nog niet schriftelijk vastgelegd. De coördinator hulpverlening is verantwoordelijk voor deze taak. Zij heeft echter -binnen haar huidige takenpakket - onvoldoende tijd voor een deel van haar begeleidingstaken. Al eerder is geconstateerd dat de hoge werkdruk bij de coördinatie van het Jeugdteam ten koste gaat van de begeleiding en deskundigheidsbevordering van het Jeugdteam.

- *Aanbeveling: De complexe problematiek van een deel van de jongeren in Zuidwest en de noodzaak om ouders te betrekken bij het hulpaanbod, vragen om een intensief en laagdrempelig hulpverleningsaanbod voor jongeren in combinatie met een outreachende werkwijze richting de Bijzondere Blijvende financiële middelen voor het hulpverleningsaanbod van het Jeugdteam moet in ieder geval de intensiteit van het aanbod per klant verhoogt en daarmee de begeleidingsduur worden verkort³⁹. Een andere mogelijkheid om toch intensieve begeleidingstrajecten in de wijk te kunnen garanderen, is te onderzoeken of er mogelijkheden bestaan voor meer en betere samenwerking tussen het Jeugdteam van WUZW en hulpverleners van Bureau Jeugdzorg (BJZ). Het Jeugdteam heeft én de locaties én de contacten met jongeren/ouders én is bovendien sterk in het doen van een laagdrempelig aanbod. BJZ heeft veel expertise op het gebied van en doorverwijzing naar intensieve begeleidingen. Ten slotte zal zorggedragen moeten worden dat de coördinator hulpverlening voldoende ruimte heeft binnen haar takenpakket om de ondersteuning te geven die het Jeugdteam nodig heeft om een kwalitatief aanbod te kunnen doen. Deskundigheidsbevordering en het schriftelijk vastleggen van methodieken zijn daar onderdelen van.*

Aanpak Harde Kern

In deze evaluatie is geconstateerd dat op een aantal locaties in Zuidwest onvoldoende is bereikt als het gaat om overlastvermindering, onder meer in Kanaleneiland Noord. De oorzaak wordt met name gezocht in het feit dat er nog geen sluitende aanpak is voor jongeren behorend tot de Harde Kern en dat men er op die locaties onvoldoende in slaagt de probleem- en risicojongeren te scheiden van de harde kern. Betrokkenen van welzijn, politie en wijkbureau zijn het er over eens dat alleen wanneer de jongeren behorend tot de Harde Kern voor langere periode "uit de wijk zijn" de inspanningen gericht op de probleem- en risicojongeren optimaal effect kunnen hebben. Een tweede oorzaak is al eerder genoemd: de problemen met de continuïteit van het aanbod van het ambulante jongerenwerk.

Noot 39 Bijvoorbeeld zoals het aanbod Nieuwe Perspectieven in Amsterdam, zie overzicht pag 30.

Door ziekte, langdurig openstaande vacatures en problemen tussen jongerenwerkers en leden van de Harde Kern is de aanwezigheid van jongerenwerkers op de betreffende locaties in het verleden niet optimaal geweest.

- *Aanbeveling: Aangezien de aanpak van de Harde Kern onderwerp is van onderzoek en discussie (o.a. in Justitieel Overleg) is aan DSP gevraagd om dit onderwerp buiten deze evaluatie te laten.*

Sport- en kinderwerkers

Door jongeren, Marokkaanse organisaties, politie en jongerenwerkers is aangegeven dat er grote behoefte bestaat aan sportbuurtwerkers en kinderwerk. Er is weinig begrip voor het lange uitblijven van de sportbuurtwerker (vacature staat al zeer lang open).

- *Aanbeveling: Er hoeft geen onderzoek gedaan te worden naar de behoefte aan een sportbuurtwerker en een kinderwerker, uit deze evaluatie blijkt dat deze functies gewoon onmisbaar zijn in de wijk.*

Het brede aanbod in Zuidwest

Het huidige ambulant jongerenwerk houdt zich vrijwel alleen nog bezig met jongeren die problemen veroorzaken (volgens hun omgeving) of problemen hebben. En ook in de buurthuizen en jongerencentra zijn de activiteiten met name gericht op deze doelgroep. Het lijkt erop dat initiatieven vanuit ouders (o.a. Marokkaanse Vadergroep Kanaleneiland Zuid) in dit gat springen, doordat zij zich ook richten op kinderen en jongeren met weinig of geen problemen.

- *Aanbeveling: Oog blijven houden voor de situatie van jeugd die nog geen of weinig problemen heeft. Met andere woorden; de situatie en de perspectieven van de jeugd in Zuidwest in breder perspectief plaatsen, de betekenis van preventief jeugdbeleid niet uit het oog verliezen en zorgdragen dat er ook activiteiten en recreatief aanbod is voor de jeugd die geen of weinig problemen hebben.*

7.6 Aanbevelingen m.b.t communicatie

Opbouwwerk-Jeugdteam

Als het aan de leiding van het Jeugdteam ligt zal het jongerenwerk zich in de toekomst steeds meer gaan richten op het ondersteunen en faciliteren van initiatieven van (Marokkaanse) bewoners en steeds minder zelf het aanbod voor de jongeren bepalen⁴⁰. Hierdoor zal het jongerenwerk meer te maken krijgen met ouders en volwassenen en komen de werkerreinen van het opbouwwerk en jongerenwerk dicht bij elkaar. Het opbouwwerk geeft al jaren ondersteuning aan initiatieven van bewoners, waaronder aan een aantal Marokkaanse verenigingen en organisaties.

- *Aanbeveling: De communicatie en afstemming met het opbouwwerk over 'koerswijzigingen' van het Jeugdteam zal goed georganiseerd moeten worden, zodat er geen overlap maar versterking van elkaars werkzaamheden plaatsvindt.*

Tussen welzijn/politie op uitvoerend niveau

Wijkagenten moeten op de hoogte zijn van de taken van de jongerenwerkers die in hun wijk werken. Wanneer ambulant jeugdwerkers – een langere

Noot 40 Dit staat onder andere in de reguliere offerte van WUZW voor 2003

periode – niet op de afgesproken tijden op straat zijn, dient dat bekend te zijn op de politiebureaus. Omgedraaid dient het jeugdwerkers geïnformeerd te zijn over de aanwezigheid van politie op straat en over belangrijke wijzigingen in het beleid van politie.

Politie heeft veel waardering voor ambulant werkers van het Jeugdteam die regelmatig informeel contact hebben met wijkagenten – door bijvoorbeeld even langs te lopen en te vertellen over hun bezigheden, signalen uit de wijk etc. De ambulant jongerenwerkers die zelf makkelijk en informeel contact hebben met politie ondervinden daar profijt van in hun werk.

- *Aanbeveling: jongerenwerkers en wijkagenten hebben de verantwoordelijkheid om kritisch te blijven op de eigen inzet m.b.t. de onderlinge communicatie. Desondanks zal de leiding bij politie en welzijn meer aandacht moeten besteden aan de communicatie van de 'werkers op straat'. Een mogelijkheid is om eens per half jaar een bijeenkomst te organiseren, waarin wijkagenten en ambulant jongerenwerkers kunnen vertellen over hun werkzaamheden en de leiding een toelichting geeft op beleid en resultaten. Overigens kan de leiding op een dergelijke bijeenkomst ook uitleg geven over gemaakte keuzen; waarom wel of geen aanwezigheid van jongerenwerkers op oud- en nieuw, waarom wel of geen aanwezigheid van wijkagenten/ambulant jongerenwerkers op locaties in de wijk, waarom en wie gaat zich bezighouden met het betrekken van ouders etc.etc?*

Tussen leiding en wijkagenten politie

Een deel van de wijkagenten is – naar eigen zeggen - weinig op de hoogte van inhoud en beleid van Nieuwe Kansen. In de eerste periode van Nieuwe Kansen was dit het gevolg van het feit dat er met wijkbureau en WUZW met name werd samengewerkt op het niveau van leidinggevend. De laatste jaren wordt er vanuit de politieleiding en taakaccenthouders meer teruggekoppeld naar de wijkagenten. Verschillende wijkagenten hebben aangegeven desondanks meer te willen weten over Nieuwe Kansen, de samenwerking met welzijn en de toekomst van het programma.

- *Aanbeveling: als de vorige aanbeveling – meer terugkoppeling vanuit leidinggevende naar de wijkagenten*

Naar (actieve) bewoners

Een opvallend gegeven is dat de participanten aan Nieuwe Kansen in drie jaar tijd weinig structurele en gezamenlijke acties hebben ondernomen om buurtbewoners te informeren over de aanpak en opbrengsten van het programma. Toch zijn er hier en daar wel initiatieven genomen om bewoners te informeren. Zo geeft het opbouwwerk in Rivieren/Dichterswijk ieder jaar een nieuwskrantje uit voor de beheergroep (bewoners, politie, opbouwwerk gemeente). In het laatste nummer zijn buurtbewoners geïnformeerd over o.a. de aanpak van jongerenoverlast op het Brederoplein. De betrokken jongeren, buurtbewoners en de ambulant jongerenwerker van het Jeugdteam hebben een bijdrage geleverd aan de krant. Andere voorbeelden zijn de presentaties voor de wijkcommissie en het bezoek van de burgemeester waarvoor ook buurtbewoners waren uitgenodigd.

Desondanks lijken zelfs de actieve buurtbewoners, waaronder de Marokkaanse vaders die activiteiten organiseren in jongerencentra van WUZW, weinig te weten over Nieuwe Kansen. Op dit moment verwijzen de Marokkaanse vaders bijvoorbeeld jongeren niet door naar het Jeugdteam, omdat ze niet weten welke betekenis het Jeugdteam kan hebben voor jongeren. Meer in het algemeen is informatievoorziening over de aanpak en de resultaten in het belang van de leefbaarheid en gevoelens van veiligheid van buurtbewoners.

- *Aanbeveling: In de toekomst moeten de (actieve) buurtbewoners beter geïnformeerd worden over de activiteiten van Jeugdteam, politie en andere betrokkenen bij het aanbod van Nieuwe Kansen in de wijk. In deze rapportage zijn al enkele aanbevelingen in deze richting de revue gepasseerd. Te weten wijkoverleggen georganiseerd door politie (en welzijn), buurtkranten, informatie op de radio voor Arabisch/Berbers sprekende buurtbewoners, voorlichting in moskeen en meer bewoners en ouders laten participeren in de overlegstructuur van Nieuwe Kansen.*

Tot slot

Deze evaluatie heeft met een beperkt budget binnen een korte periode plaatsgevonden. Er is – naar onze mening – veel interessant materiaal verzameld, op basis waarvan op hoofdlijnen uitspraken gedaan zijn over de resultaten van het programma. Wij achten op dit moment noodzakelijk dat de (kern)partners van Nieuwe Kansen zich gezamenlijk gaan buigen over de cijfers, de resultaten en het vervolgaanbod.

Wij menen echter ook dat er – om tot een gedegen plan voor de komende jaren te komen - meer inzicht nodig is op de volgende inhoudelijke terreinen:

Hulp- en begeleidingsaanbod in relatie tot problematiek doelgroep

- *Aanbeveling: intern of extern vervolgonderzoek doen naar de inhoud van de huidige aanpakken en mogelijkheden om het aanbod beter te laten aansluiten bij de (problematiek) van jongeren en ouders.*

Aanpak Harde Kern

- *Aanbeveling: aanbevelingen Stuurgroep (onderzoek Kessels) afwachten over samenwerking op het gebied van Jeugd en Veiligheid, vervolgens gezamenlijk besluiten (ook in relatie tot Justitie in de Buurt en Heldere Aanpak Kernjongeren) over vervolgstappen en gezien de impact van de aanpak Harde Kern op de situatie in Zuidwest zorgdragen dat alle betrokkenen en buurtbewoners geïnformeerd worden over de toekomstige aanpak.*

Bijlagen

Bijlage 1 Bronnen

Interviews met betrokkenen

Wijkbureau Zuidwest

Berbel Ferwerda

Programmanager Nieuwe Kansen

Stichting Welzijn Utrecht Zuidwest

Carine Thesingh

Coördinatie Jeugdteam

Jan Buijze

Netwerkcoördinatie Nieuwe Kansen

Ruud Bochardt

Manager jeugdbeleid

Anton Winsum

(Amb.) kinderwerker

Bart Brouwer

(Amb.) jongerenwerk Transwijk/Riv.Dichtwijk

Mariette van Slooten

(Amb) jongerenwerk Kanaleneiland-noord

Abdel Amrioui

(Amb) jongerenwerk Kanaleneiland-zuid

Houssain Riani

(Amb). jongerenwerk/hulpverlening K.-zuid

Rick van Rooijen

Opbouwwerk Kanaleneiland/Transwijk

Marc Kamp

Opbouwwerk Rivieren/Dichterswijk

Politie Zuidwest

Ted Elbertse

Voormalig wijkchef Kanaleneiland

Abby Fadiki

Wijkagent Kanaleneiland-noord

Hetty Klarenbeek

Wijkagent Kanaleneiland-zuid

Jan Schoenmaker

Wijkagent Transwijk

Petra Markink

Taakaccenthouder jeugd - Netwerk 12-

Chris van Ditmarsch

Taakaccenthouder - Justitieel Netwerk

Rob Pelman

Wijkagent Rivierenwijk

Pim van Dijken

Wijkagent Rivierenwijk

Rene van Eijck

Wijkagent Dichterswijk

Marokkaanse organisatie

Mohammed El Yousfi

Voorzitter Platform Marokkaanse Zelforganisa-
ties

Moktar el Khoulati

Vadergroep Kanaleneiland Zuid

Mohammed Outaleb

Jongeren

Om privacy redenen zijn de namen van de geïnterviewde jongeren niet vermeld.

Schriftelijke bronnen

- 1 Kwartaal Rapportages Nieuwe Kansen, incl. beknopte kwartaalrapportage JOS (opdrachtgever Wijkbureau)
- 2 Jaarlijkse Rapportages Jongeren Overlast op Straat (opdrachtgever afdeling DMO, gemeente Utrecht)
- 3 Jaarlijkse Rapportages Netwerk 12 + Kanaleneiland
- 4 Jaarlijkse Rapportages Netwerk 12 + Rivierendichterswijk
- 5 Jaarlijkse Offerte WUZW Nieuwe Kansen
- 6 Plan van Aanpak Programma Nieuwe Kansen
- 7 Jaarlijkse Uitvoeringsplannen Programma Nieuwe Kansen
- 8 Rapportage Wijkveiligheid Zuidwest

Bijlage 2 De groepsaankpak

Groepen Rivieren/Dichterswijk 1999(juli)- 2002(september)	Bereik
Totaal aantal jongeren	166
Leeftijd:	
11 jaar en jonger	1
12 jaar	10
13 jaar	19
14 jaar	11
15 jaar	13
16 jaar	20
17 jaar	19
18 jaar	14
19 jaar	12
20 jaar	10
21 jaar	3
22 jaar	2
23 jaar	3
ouder dan 23 jaar	-
onbekend	25
Geslacht:	
Man	135
Vrouw	31
Nationaliteit/afkomst	
Nederlands	41
Marokkaans	77
Surinaams/Antilliaanse	6
Turks	18
Overig	12
Onbekend	2

Groepen Kanaleneiland 1999(juli)- 2002(september)	Bereik
Totaal aantal jongeren	412
Leeftijd:	
11 jaar en jonger	56
12 jaar	31
13 jaar	14
14 jaar	15
15 jaar	19
16 jaar	28
17 jaar	37
18 jaar	29
19 jaar	27
20 jaar	15
21 jaar	16
22 jaar	8
23 jaar	2
ouder dan 23 jaar	9
onbekend	106
Geslacht:	
Man	352
Vrouw	48
Onbekend	12
Nationaliteit/afkomst	
Nederlands	57
Marokkaans	280
Surinaams/Antilliaanse	0
Turks	34
Overig	19
Onbekend	22

Bijlage 3 Begeleiding vanuit de wijk

Begeleiding vanuit de wijk 1999(juli)- 2002(september)	Gehaalde aantallen
Totaal aantal jongeren	248
Leeftijd:	
10 jaar	1
11 jaar	8
12 jaar	23
13 jaar	40
14 jaar	41
15 jaar	32
16 jaar	30
17 jaar	23
18 jaar	17
19 jaar	6
20 jaar	8
21 jaar	3
22 jaar	4
23 jaar	1
ouder dan 23 jaar	7
onbekend	4
Geslacht:	
Man	177
Vrouw	71
Nationaliteit/afkomst	
Nederlands	18
Marokkaans	180
Surinaams/Antilliaanse	11
Turks	32
Overig	7
Onbekend	-
Wijk	
Kanaleneiland	175
Rivieren en Dichterswijk	68
Overig	5
Soort begeleiding	
Intensief	111
Licht	99
Controle	38
Afsluiting, waarvan:	197
Klant komt niet	53
Doorverwezen	37
Verplichte hulpverlening	14
Positief resultaat interventies	59
Klant heeft zelf problemen opgelost	34
Niet afgesloten begeleidingen	51

Hulpvraag	Aantal
Uitkeringen	8
Werk	12
Belastingen	1
Wonen	8
Consumentzaken	0
Juridische kwesties	12
Personen en familierecht	1
Onderwijs	109
Gezondheid	7
Welzijn	46
Zorg	4
Seksueel geweld	1
Schuldhelpverlening	10
Politie/Justitie	127
Gezin	66
Sport/Vrije Tijd	27
Totaal	466

Bijlage 4 Begeleiding in de wijk per leefgebied

Leefgebieden

De hulpverleners hebben zich bezig gehouden met de volgende probleemgebieden:

Probleemgebied	aantal en percentage
Thuis (wonen 5x en gezinsproblemen 29x)	34 = 19%
Dagbesteding (school 57x, werk 3x, vrije tijd 11x)	71 = 39%
Gedrag (politiecontact 38 x)	38 = 21%
Relaties (zie thuis bij gezinsproblemen)	
Materiele voorzieningen (uitkeringen 4x, belastingen 1x, Juridisch 7x)	12 = 7%
Psychosociale omstandigheden (gezondheid 4x, welzijn 19x, zorg 2x)	25 = 14%

Realisering einddoelen

Hieronder volgt een overzicht van de afgesloten jongeren en de probleemgebieden waarop verbetering is gerealiseerd.

Probleemgebieden	Aantal
Onderwijs	22
Politie/Justitie	10
Sport/vrije Tijd	4
Welzijn	7
Thuis (Wonen 3x en Gezin 5x)	8
Gezondheid	2
Uitkeringen	3
Juridische kwesties	6
Belastingen	1
Totaal afgesloten jongeren waarbij het einddoel is gerealiseerd (en dus de probleem-situatie t.a.v. één of meer leefgebieden verholpen) ⁴¹	42

Realisering einddoel na intensieve begeleiding

Aantal jongeren begeleiding na 9 maanden niet gerealiseerd: 75

Hiervoor worden de volgende redenen aangegeven:

te complexe problematiek	54
niet correct verwerkt in registratie	11
teruggekomen na afsluiting	10

Aangezien de formulering van de leefgebieden bij de inventarisatie van de problematiek en bij de evaluatie anders zijn, is het lastig om te vergelijken hoeveel jongeren op een bepaald leefgebied vooruit zijn gegaan. Hierdoor kunnen we slechts beperkte conclusies uit het beschikbare materiaal halen.

Noot 41 Is meer dan 42 omdat erbij aantal jongere sprake is meervoudige problematiek.

Bijlage 5 Uittreksel startdocument 1999

Met 'een positieve trendbreuk' werden in 1999 bij jongeren de volgende effecten beoogd:

- gezin: sterkere sociale verbanden die meer dan nu het geval is een rol hebben bij het verbeteren van het toekomstperspectief van de individuele jongere;
- vrije tijd: een toename van de deelname aan activiteiten die op de wensen van jongeren worden toegesneden;
- school: meer jongeren dan nu moeten met een voldoende startkwalificatie het onderwijs verlaten. Dit betekent dat de schoolresultaten moeten worden verbeterd en dat drop-out moet worden voorkomen. In de komende jaren moeten minimaal de stedelijke gemiddelden gehaald worden;
- werk: de jeugdwerkloosheid in de wijk moet gelijk opgaan met het stedelijk gemiddelde of daaronder blijven;
- criminaliteit: de omvang van de jeugdcriminaliteit in Kanaleneiland moet omlaag, zij mag in elk geval de komende jaren het stedelijk gemiddelde niet overstijgen.